

S kriminaliziranjem manjšine stranke dokazujejo le svojo nedemokracijsko

„Nacionalistična internacionala“?

Na začetku današnje seje deželnega zbora bo moral deželni glavar Wagner odgovorjati na vprašanje svobodnjaškega poslanca Schretterja, ki hoče od njega vedeti, ali je žitarski šolski ravnatelj Kukovica „zaradi svojih grobih protizakonitih dejavnosti v zvezi s postavitvijo slovenskega oddajnika“ sploh še sprejemljiv kot vodja šole. Ob televizijski pretvor-niki v Podjuni pa se je v zadnjih dneh pred občinskimi volitvami obregnil tudi ŐVP-jevski poslanec Scheucher, ki je vedel povedati cele zgodbe o tem, kako so Slovenci naprave za pretvornik baje tihotapili čez mejo, pa oblasti kljub temu niso ukrepale proti njim.

Oba primera sta vendar le del široke kampanje, s katero na Koroškem spet enkrat skušajo posamezne Slovence in preko njih celo narodno skupnost spraviti na raven protidržavnega zarotništva. Toda s takšnim kriminaliziranjem manjšine stranke samo dokazujejo svojo lastno nedemokracijsko ter si pred širšo avstrijsko in tudi mednarodno javnostjo pišejo porazno spričeno v tem pa bi morali trezni politiki tudi iskati vzroke, zakaj stranke med ljudstvom izgubljajo na verodostojnosti in privlačnosti.

Nismo namreč koroški Slovenci tisti, ki bi jih bilo treba kaznovati zaradi nepravilnosti, kakor smo slišali neposredno po volitvah, ko so poglavarji tristrankarske edinstvi napovedovali „zaostritev“ nacionalne politike. Nezadovoljstva s sedanjim političnim stilom so v resnici krivi nekateri strankarski funkcionarji, ki jim je dolgoletno oblastništvo zamaglilo pogled za stvarnost; množiči se primeri zlorabe oblasti, osebnega bogatstva, korupcije in podobnih moralnih od-mikov povzročajo, da postajajo ljudje čedalje bolj kritični.

Da je ta kritičnost in nezadovoljstvo z vladajočimi posebno razširjena med mladino, ni treba posebej poudariti. Ostra zavrnitev Wagnerjeve „nacionalne linije“ s strani člana deželnega vodstva socialistične mladine Poppratha je do-

volj zgovorna (poročali smo že v zadnji številki — op. ured.). Podobno je tudi predsednik mlade generacije v koroški SPÖ Mock nedvoumno povedal, da nikdar in nikjer ne podpira nacionalistične smeri, marveč nasprotno odklanja sleherni nacionalizem, „ker taka miselnost ni združljiva z načeli socialdemokratske stranke“. In novi tajnik koroške ŐVP Smolnig je že na prvem srečanju s predstavniki tiska izjavil, da v narodnostni politiki — kolikor bo v njegovi moči — ne bo sledil Haiderjevi liniji.

Strankarskim poglavarjem, ki grešnega kozla za svoje lastne napake vidijo pri Slovencih in iščejo rešitev v nacionalno zaostreni politiki, pa bi morala biti vzrok za trezen premislek tudi dognanja, do katerih je prišla anketa, ki so jo na Koroškem izvedli glede manjšinskega šolstva: Samo 14 odstotkov vprašanih se je namreč izreklo za ločitev nemško in slovensko govorečih otrok (KHD-jevski referendum je podpisalo sploh samo 9 odstotkov volilnih upravičencev); med člani SPÖ je bilo 15 % za ločitev, pri ŐVP 16 % in celo pri FPÖ le 22 %.

Toda vrnimo se k vprašanju kriminaliziranja Slovencev. Mimo tega, da taki napadi na naš boj za enakopravnost že nevarno mejijo na kaznivi delikt hudega obrekovanja, hkrati odkrivajo tudi moralno dvoličnost, ki jo je pogosto zasle-

diti v manjšinski politiki na Koroškem. Tudi v vprašanju TV-pretvornika prihaja na dan takšna dvolična morala. Pri nas govorijo o „piratskem oddajniku“ in nas blatijo, kakor da bi že pripravljali udar proti državi, ker smo z akcijo samopomoči opozorili na dejstvo, da smo zapostavljeni in diskriminirani tudi na področju televizije — v Šmohoru pa je v podobnem primeru samopomoči, kakor beremo v javnem pozivu tamkajšnjega pobudnika, celo ORF obljubil finančno pomoč pri postavitvi pretvornika.

Na zadnjem pogovoru s kanclerjem Sinowtzem smo slišali, da ima ustavna služba pozitivno stališče v vprašanju pretvornika v Podjuni. Upamo, da bo pozitivne sadove obradil tudi kanclerjev tozadevni pogovor z ORF-generalom Bacherjem — saj enostavno ne moremo verjeti, da bi tudi na Dunaju prevladovala politika dvojnih meril, kakor jo žal srečujemo v koroški provincialni ograjenosti.

Koroška ljudska stranka zamenjuje svoje vodilne funkcionarje, preveč neuspehov je bilo in kritik iz dunajske centrale. Od prihodnjega ponedeljka naprej bo vodil tajniške posle koroške ljudske stranke dr. Georg Smolnig, jurist iz Ztare vasi. Na svoj odhod pa se pripravlja tudi predsednik stranke Stefan Knafli, ki se bo poslovil na deželnem strankinem kongresu prihodnje leto.

Ob svojem prvem javnem nastopu — v razgovoru z novinarji — je dr. Georg Smolnig razlagal, da hoče ojačiti kontakt z bazo, se bolje povezati z znanstveniki, umetniki in drugimi iniciativami, in se ideološko bolj ogradi od FPÖ in SPÖ.

Minuli teden je bil oziroma brez dvoma tudi ostal zelo pomemben za nadaljnji razvoj dogodkov v zvezi z globalno zaščito slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Najprej je pristojni minister ponovil svojo obljubo, da bo v kratkem predložil vladni zakonski osnutek o zaščiti slovenske manjšine; nato je ožji odbor senatne komisije za ustavna vprašanja sprejel enotno delegacijo Slovencev, ki mu je podrobno tolmačila svoje zahteve in predloge; dan zatem je senatni odbor poslušal tudi še predstavništvo izrazitih protislovenskih organizacij, ki je izrazilo svoje nasprotovanje globalni zaščiti Slovencev; in „za zaključek“ je senatna komisija za šolstvo bistveno okrnila tisto določilo višješolske reforme, ki zadeva šole s slovenskim učnim jezikom.

Ob tem, da so dogodki minulega tedna za Slovence v Italiji torej deloma pozitivni in deloma negativni, pa se je pokazalo še nekaj drugega, kar nehoti spominja na zelo podobne težnje pri nas na Koroškem. Mislimo namreč dejstvo, da je senatna komisija v Rimu kot „prizade“ zaslišala zastopstvo Slovencev in za-

stopstvo italijanskih šovinistov — kakor da bi šlo za partnerja, za določeno ravnotežje. „To pa ni res in ne sme postati resnica,“ je zato upravičeno zapisal Primorski dnevnik. „Slovenci nismo na eni strani brega, Italijani na drugi. Razmerje je povsem drugačno: na tej strani brega smo Slovenci in ogromna večina Italijanov, demokratičnih in odprtih, na drugi strani pa peščica v preteklost zročih šovinistov.“

Kakor da bi bile te besede napisane o Koroški, o težnji, da bi postavili heimatdienst in sorodne organizacije za partnerja Slovincem, kadar je govora o reševanju vprašanj slovenske manjšine. Toda kakor v Italiji, tako je takšno „partnerstvo“ povsem zgrešeno tudi na Koroškem! Kajti tudi pri nas stojimo na eni strani brega Slovenci skupaj z veliko večino nemško govorečih sočezelancev, ki so demokracijsko nastrojeni in imajo polno razumevanje za naše upravičene težnje ter si enako kot mi želijo enakopravno sožitje v miru in prijateljstvu; in na drugi strani brega je peščica tistih, ki nečesto najti poti iz svoje zartosti v preteklost in bi zato radi še naprej gojili politiko nacionalne nestrpnosti in zastrupljali odnose med narodom v deželi.

„Z globalno zaščito bi sklenili težko doseženo sožitje med Italijani in Slovenci“ — „V Trstu je treba zaščititi italijansko večino“ — „Pet odstotkov Slovencev ne sme zadaviti mesta“ — „Slovenci hočejo mejo do Benetk“. S takimi in podobnimi gesli so italijanski skrajneži „argumentirali“ proti zaščiti Slovencev. Kakor da bi se bili učili pri določenih krogih na Koroškem, saj so njihove izjave na las podobne tistim, ki jih vedno spet slišimo tudi pri nas.

Torej izgleda, da bo le nekaj resnice na tem, da gotovi krogi v Evropi baje snujejo novo „nacionalistično internacionalo“ in da so predvsem med Avstrijo in Italijo tozadevno že vzpostavljeni precej tesni stiki.

Novi tajnik koroške ŐVP noče hoditi po nacionalni poti Haiderja

In v narodnostnem vprašanju? Smolnig je poudaril, da sam prihaja iz dvojezičnega področja in da je v ordinaciji svojega očeta doživljal sožitje obeh jezikov. Dejal je, da — kolikor bo v njegovih močeh — ne bo sledil nacionalni politiki Haiderja. Ker pozna pozitivne izkušnje in možnosti sožitja, je Smolnig osebno za to, da se narodnostno vprašanje nekoliko izloči iz ostale politike. Seveda pa je delal tudi koncesije tistim, ki svoje otroke hočejo izločiti iz pasivnega spremljanja dvojezičnega pouka in jih spraviti v čisto nemško okolje.

Bomo videli, kam se bo nagnil v politični praksi!

PREBERITE

na strani

- 2 Izkušnje z mednarodnimi odnosi v Nemčiji in na Južnem Tirolskem
- 2 Občni zbor KSŠŠ na Dunaju
- 3 Predstavitev slovenske koroške književnosti
- 4 Protest koroških kmetov
- 4 Matura dvojezičnega kolega na trgovski akademiji
- 8 Graški dijaki so se bavili s povojno zgodovino Radiš
- 8 Začetek nove sezone v nogometni podlgi

Občni zbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, ki bo v nedeljo 21. aprila 1985 v novem Mladinskem domu v Celovcu, sovpada z najbolj pomembnimi obletnicami v polpretekli zgodovini koroških Slovencev: 40-letnico zmage nad fašizmom, 30-letnico podpisa avstrijske državne pogodbe in 30-letnico ustanovitve Zveze slovenskih organizacij na Koroškem.

Meseca aprila se spominjamo tudi najbolj žalostnih dogodkov v naši novejši zgodovini — izseljevanja koroških slovenskih družin, Peršmanove tragedije in dolge vrste drugih zločinov in ponižanj, ki so jih zagrešili nad našim človekom. Hkrati pa se v tem času, meseca maja, spominjamo najbolj veselih in zmagoslavnih dni v naši zgodovini, ko smo na strani zavznikov ponosno stali med zmagovalci nad nacifašizmom, ki je v Evropi terjal 50 milijonov človeških žrtev.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem seveda ni stara samo 30 let. Korenine naše organizacije segajo v obdobje, ko je bil slovenski narod obsojen na smrt in so se njegovi najboljši sinovi in hčere iz vseh idejopolitičnih taborov združili v vseslovensko Osvobodilno fronto, da bi odbili napad in ohranili narod. Tako je

tudi Osvobodilna fronta za slovensko Koroško, iz katere je leta 1955 nastala Zveza slovenskih organizacij, nosila največje breme v borbi proti fašizmu in dosegla med Slovenci največjo stopnjo narodne akcijske enotnosti v zgodovini.

Ko se danes vprašujemo, kakšne so zasluge Zveze slovenskih organizacij za razvoj na Koroškem, moramo poudariti zlasti naslednje:

● Zveza slovenskih organizacij je bila tista, ki je od vsega začetka zagovarjala stališče, da smo vsi Slovenci deli istega slovenskega naroda; zavzemala se je za sodelovanje z matičnim narodom in njegovo državo, za odprto mejo in

za skupni slovenski kulturni prostor.

● Zveza slovenskih organizacij je od vsega začetka iskala zaveznike med demokrati večinskega naroda ter se zavzemala za akcijsko enotnost vseh koroških Slovencev, predvsem obeh osrednjih organizacij; sad tega prizadevanja je tudi skupna Spomenica ZSO in NSKS iz leta 1955.

Ta politična orientacija, je ostala

vse do današnjega dne osnova političnega delovanja Zveze slovenskih organizacij. Za zadnje mandatno dobo pa je značilno, da smo v naši organizaciji pravilno razumeli politiko samopomoči. Pojmovali smo jo vedno s ciljem, koristiti in pomagati najširšim krogom naših ljudi na dvojezičnem ozemlju. Med akcije samopomoči sodijo predšolska vzgoja, izgradnja določene infrastrukture na kulturnem področju, predvsem pa podpora vsem oblikam gospodarskega delovanja in uveljavljanja med koroškimi Slovenci.

In katere so glavne naloge občnega zbora Zveze slovenskih organizacij, najvišjega foruma, ki bo

Letošnji občni zbor ZSO sovpada s pomembnimi obletnicami

odločal o naši nadaljnji narodni politiki in na katerem bo sodelovalo okoli 200 izvoljenih delegatov?

Nadstrankarsko zbirno politično orientacijo naše organizacije moramo na tem občnem zboru okrepiti in dokončno potrditi. To predvsem zaradi tega, ker je ZSO edina narodno-politična organizacija, ki skuša nagovoriti vse koroške Slovence neglede na idejno-

politično pripadnost in tako nikogar ne odbija.

Določiti moramo občine in področja, v katerih je narodna skupnost najbolj ogrožena in kjer bomo morali zato v prihodnjem mandatnem obdobju delovati najbolj načrtno.

Določiti moramo jasna delovna področja s kratkoročnimi nalogami, ki jih bomo v naslednjem obdobju izvedli. Tu gre predvsem za področja gospodarstva, znanstvenega dela, komunalne politike, informativne dejavnosti in druga področja.

Dogovoriti se moramo za pot, kako bomo okrepili akcijsko enotnost med koroškimi Slovenci, predvsem med NSKS in ZSO.

Skepati moramo o tem, kako bi ponovno oživili dialog med vladno in manjšino, ki je takorekoč zamrl.

Okoli 200 izvoljenih delegatov iz vseh naših organizacij, krajevnih prosvetnih, športnih in drugih društev, mladinskih, partizanskih, ženskih in drugih organizacij bo v nedeljo 21. aprila ob 30-letnici Zveze slovenskih organizacij začrtalo smernice za delo v novem mandatnem obdobju — za delo v korist celotni slovenski narodni skupnosti na Koroškem.

dipl. inž. Feliks Wieser
predsednik ZSO

J. Zimmer: „Smo proti ločevanju in germanizaciji“

Solidarnost s tretjim svetom v ospredju „5. razvojnopolitičnega tedna“ na celovski univerzi

Solidarnost s tretjim svetom in možnosti alternativne narodnostne politike v Evropi, v kateri se jačajo narodnostna nasprotja, so obravnavali prva dva dneva razvojnopolitičnega tedna na celovski univerzi.

„V zvezni republiki Nemčiji imamo vedno več praktične solidarnosti z ljudstvi v tretjem svetu. Toda zavedati se moramo, da se začena solidarnost znotraj naših državnih meja, v konfrontaciji z našimi manjšinami, v naši večnarodni deželi!“ Tako je vodja berlinskega inštituta za medkulturno vzgojo, univerzitetni profesor dr. Jürgen Zimmer, uteme-

privlačnost skupnih šol in otroških vrtcev v Berlinu, kjer so suhoparno šolsko vsakdanjost nadomestili z živim, odprtim poukom, ki ne pozna samo svinčnik, pero, zvezke, knjige in enojezičnost, temveč enakovredno upoštevanje vseh jezikov otrok, njihove kulture, ter vključevanje praktičnih spretnosti šolarjev in staršev! Berlinski pedagog je sicer menil, da

Strogo nacionalno ločevanje vodi do novih napetosti

Zaskrbljen razvoj pa je predstavil južnotirolski deželni poslanec dr. Alexander Langer. Nemškogovoreča narodna skupnost na Južnem Tirolskem, ki je bila desetletja dolgo resno zatirana, se je v zadnjih letih dokopala do enakopravnega statusa in se z neverjetno hitrostjo razvija v dominantno, prevladujočo narodno skupnost. Langer pravi, da vsebuje trenutni položaj, v katerem sta italijanski in nemški jezik enakopravna, družbeno enakovredna, ko sta oba jezika povezana z matičnim narodom, ko nobeden od njiju ni ogrožen, da vsebuje ta trenutek možnost mirnega in enakopravnega sožitja. Toda na Južnem Tirolskem obstaja nevarnost, da mimogrede zapravijo to priljubljenost, ker prihaja zaradi politike strogega nacionalnega ločevanja in narodnostnega proporca — v vseh pogledih in nemogočih družbenih sferah — do nepotrebne nacionalne zaostritve. Langer trdi, da se Južna Tirolska nagiba do nevarne prelomne točke. Vsiljujejo se celo primerjave s Ciprom in Libanom, kjer razpada dežela na dva ali več taborov, v katerih dominirajo najbolj desne grupacije. Ta nevarnost grozi tudi Južnemu Tirolu, sploh ko zavira deželna vlada zavestno celo kulturno izmenjavo med šolami itd. Langer, ki je tudi predstavnik Alternativne liste za drugačno Južno Tirolsko, vidi edino možnost v izgrajevanju kulture sožitja, ki spodbuja večjezičnost brez strogih ločnic ob enakopravnosti vseh narodnih skupnosti.

Ko so ga vprašali kako se da primerjati južna Koroška z Južno Tirolsko je Langer dejal: „Mi imamo že zdavnaj takšne pravice, o kakršnih se koroški Slovenci še sanja ne!“ Glede jezikovnih pravic pa je dejal, da je edina pravilna zaščita pravic koroških Slovencev teritorialna zaščita, tako da ni treba vedno znova prosjati za samoumevne manjšinske pravice.

Univerza lahko prispeva k razumevanju sveta

Ob otvoritvi 5. razvojnopolitičnega tedna na celovski univerzi je rektor Hans Joachim Bodenhöfer, poudaril vlogo univerze, ki s svojimi znanostmi in s svojo relativno neodvisnostjo lahko prispeva k razumevanju današnjega zapletenega sveta. Do človeka vrednega življenja po vsem svetu bomo prišli le, če bomo razlike med bogatim, industrializiranim severom in revnim jugom reševali s kvalitetnejšim dialogom in z mednarodnim sodelovanjem, je dejal Bodenhöfer.

S predavanji in razpravami na temo „Ekologija in razvoj“ se bo danes končal razvojnopolitični teden, ki je marsikateremu dal nove informacije in spodbude.

Saj znajo, če le hočejo

Oddaja „Koroška pomlad — naša vigred“, ki so jo Avstrijci lahko gledali minulo nedeljo na avstrijski televiziji, je pokazala, kako enostavno je za avdiovizualna sredstva, da posredujejo kulturo narodnostnih manjšin tudi zainteresirani avstrijski publiki. To velja poudariti zlasti v zvezi z upravljanjem TV-pretvornika v Podjunu, ki razburja provincialne duhove koroških politikov in določenega dela koroškega tiska.

O ljubljanski prireditvi koroških Slovencev je bilo že na drugem mestu dovolj povedanega, vendar omejeno oddajo lahko zabeležimo kot neko vrsto „premiero“ uspešnega sodelovanja RTV Ljubljana z ORF-om tudi na področju manjšinske kulture. Da je bila oddaja v Avstriji časovno neugodno na sporedu, da je vse pre-

več poudarila „folkloristično“ kulturno tradicijo koroških Slovencev in je v besedilu povezovalca manjkalo aktualnosti trenutne problematike, da bi izvajanim pesmim lahko s podnaslovom dodali nemški prevod besedil itd. — vse to so otroške bolezni, ki bi se jih tekom časa dalo odpraviti, zlasti, če bi koroški Slovenci tako oddajo lahko sami redigirali. Toda kljub vsem slabostim in pomanjkljivostim odgovornim pri RTV Ljubljana in pri ORF velja priznanje, saj so dokazali, kaj se da z dobro voljo narediti.

Kaj bi se res dalo narediti, če bi bila pri merodajnih politiki prisotna dobra volja? Ena taka oddaja seveda še ne naredi televizijskega poletja, čeprav kaže v pravilno smer. Toda institucionalizacija takih ali podobnih oddaj — recimo mesečno, vendar ob ugodnejšem času — ne samo za kulturno problematiko koroških Slovencev, marveč tudi gradiščanskih Hrvatov in Madžarov ter Čehov in Slovakov na Dunaju, bi gotovo hitro in uspešno prispevala k utrjevanju razumevanja naroda-soseda za narodnostne manjšine, ki živijo v skupni državi. Taka stalna oddaja ne bi služila samo narodnim manjšinam, temveč tudi vsem nemškogovorečim Avstrijcem, ki bi se lahko stalno prepričali o bogatem kulturnem in družbenopolitičnem življenju manjšin, ki je — če se ga enakopravno upošteva — v prid celi državi in vsem njenim prebivalcem.

Da ne gre za nepremagljive tehnične ovire, da obstaja zanimanje tudi nemškogovorečega gledalca za take oddaje, da so take oddaje lahko privlačno narejene — to je dokazala oddaja minulo nedeljo. Kaj se bo konec konca uveljavilo: provincializem ali kulturna pluraliteta, to je seveda politično vprašanje.

Na Koroškem se je ob vseh dosedanjih izkušnjah in trenutnih težnjah prej bati provincializma.

fra-ter.

Skupno ali ločeno?

Pod naslovom „skupno ali ločeno?“ je mednarodna komisija strokovnjakov iz več zahodnoevropskih držav v knjižni obliki objavila poročilo o svojem lanskoletnem obisku na Koroškem, kjer se je podrobno seznanila s problematiko dvojezičnega šolstva.

Knjigo je izdal Evropski komite za zaščito beguncev in tujih delavcev (CEDRI), ki ima svoj sedež v Baslu v Švici, predstavljena pa je bila v okviru 5. razvojno-političnega tedna na celovski univerzi. Del predavanj je bil posebej posvečen problematiki narodnih manjšin in o tem obširno poročamo v posebnem članku. O položaju koroških Slovencev je govoril tudi podpredsednik ZSO ravnatelj Franc Kukovica.

O knjigi „Skupno ali ločeno?“ pa bomo še obširneje poročali.

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE V LJUBLJANI:

Sejem Alpe-Adrija 85 in teden mednarodnega sodelovanja

Teden od 25. do 30. marca je v Ljubljani v znamenju mednarodnega sodelovanja. Na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču je v tem času namreč tradicionalni mednarodni sejem Alpe-Adrija 85, ki je letos že 24. po vrsti. Na njem sodeluje letos rekordno število več kot 500 razstavljalcev iz 14 držav, tako da je prireditev, ki je bila v začetku namenjena le država-sosedam iz prostora Alpe Jadrana, dobila že mnogo širši okvir in s tem tudi zanimivo obogatitev na področju gospodarskega sodelovanja.

Sicer pa je sejem le ena izmed prireditev v okviru tedna mednarodnega sodelovanja. V istem času je tudi predstavitev držav, pokrajin ter pobrašenih in prijateljskih mest Ljubljane; tozadevno so poskrbeli za vrsto prireditev, s katerimi želijo demonstrirati in poglobljati stike, ki jih vzdržuje Ljubljana s številnimi mesti doma v Jugoslaviji in v drugih državah. In kot tretji del tedna mednarodnega sodelovanja je treba omeniti še priljubljeno in vsako leto posebno privlačno razstavo „Človek in prosti čas“, ki tudi tokrat obsega pestro predstavitev najrazličnejših možnosti in oblik smiselnega koriščenja prostega časa.

Gotovo pa ni potrebno posebej poudarjati, da so v Ljubljani vsestransko poskrbeli, da so obiskovalci teh prireditev deležni gostoljubne postrežbe in prijetnega počutja — v pravem duhu mednarodnega sodelovanja.

Izvoljeno novo vodstvo

Novi odbor KSŠŠ/D je bil potrjen skoraj da soglasno (menda se je nekdo vzdržal). Gabrijel Wutti bo zdaj eno leto opravljal dolžnosti predsednika, podpredsednik je postal Albert Sima, tajnik Peter Stern in tajnica Gusti Kropivnik, blagajnik Flori Wieser, kulturni referent Hanzi Ogris in članski referent Igor Schellander; v razširjeni odbor so bile izvoljene Martina Arneitz, Krista Druml, Liza Hedenik, Nežika Novak in Martina Ogris; pregledniki pa so Sonja Kölich, Zdenko Leitgeb in Tomo Weiss.

Novi predsednik Gabrijel Wutti je na občnem zboru že predstavil delovni program novega odbora: delo bo v veliki meri posvečeno letošnjim obletnicam zmage nad fašizmom in podpisu državne pogodbe. Več o tem pa drugič.

I. Sch.

„Oglej si slike in risbe in se vprašaj kakšen odnos imaš ti do tujih narodov“, pozivajo šolarji glavne šole iz Spittala in Kötschach-Mauthena, ki so se bavili s problemi tretjega sveta ter pripravili zanimivo razstavo na to temo.

Ijeval skupno vzgojo nemških, turških, jugoslovanskih in drugih otrok v Zvezni republiki Nemčiji.

Jürgen Zimmer je eden vodilnih evropskih teoretikov in praktikov, ki zagovarja vmesno, tretjo vzgojno pot: zavrača namreč šolsko praktiko, ki otroke tujih delavcev združuje v posebnih nacionalnih razredih in jih s tem izločuje iz nemške družbene realnosti, prav tako pa odklanja tisto integracijo, ki pomeni popolno germanizacijo in prilagoditev kulturnim normam nemškega naroda. Kulturna večinskega naroda in kultura priseljenih delavcev morata stopiti v tesen stik in treba je ustvariti možnosti za enakovreden razvoj, v katerem se ena od druge učita. Takšna vzgoja soppada tudi z zahtevami Evropskega sveta, OECD in Unesco, ki vsi zagovarjajo interkulturno vzgojo, saj le ta jača samobitnost in samozavest manjšin, hkrati pa pomeni obogatitev večinskega naroda!

Z navdušujočim predavanjem je profesor Jürgen Zimmer predstavil

je takšno reformsko delo samotežno delo, ker se je treba ob začetku vedno konfrontirati z zaspano okorno šolsko upravo, ki pozna sam centralni plan ne pa regionalnih in nacionalnih potreb šolarjev, vedel pa je tudi povedati, da so te šole v nekaterih mestnih predelih dobili takšno privlačnost, da ne morejo sprejemati vseh otrok, medtem ko so sednje, tradicionalne šole s frontalnim poukom skoraj pol prazne.

Te skupne šole imajo privlačnost, ker odgovarjajo prebivalstvu, treba pa je bilo vsebinsko in obliko pouka seveda prilagoditi različnemu znanju otrok: saj ima nemški meščanski otrok druge pogoje, kot turški otrok, ki se je rodil v Nemčiji, ali jugoslovanski, ki se je priselil v starosti treh let. Vsekakor: ob zaključku šole imajo vsi otroci približno enako, če ne sploh enako znanje! Obetavne izkušnje torej za skupno vzgojo na južnem Koroškem, kjer zaradi tisočletnega sožitja, že davno ni več toliko kulturnih in drugih pregrad kot v Nemčiji!

V ospredju klubskih aktivnosti je bila vsekakor šolska problematika. To sta nakazala v svojih delovnih poročilih tako dosednji predsednik kluba Flori Wieser kakor tudi tajnik Igor Schellander. Najvidnejša akcija študentov in študentk je s tem v zvezi bilo zbiranje podpisov za „Poziv proti apartheidu v Avstriji“. Kakor je ugotovil Flori Wieser, je bila ta akcija prvi korak k bolj akcijsko usmerjenemu agiranju Slovencev v zvezi s šolskim vprašanjem. Schellander je dodal, da gre pri tej akciji sploh za doslej največjo tako podpisno akcijo koroških Slovencev, saj je uspelo klubašem zbrati nad 12.000 podpisov.

Nekaj kritičnih pripomb je s tem v zvezi padlo na račun osrednjih organizacij, ki na žalost — tako Flori Wieser — nista imeli od vsega začetka razumevanje za akcijo študentov in na začetku tudi nista dovolj podprli. Predsednik kluba je kritiziral tudi prvotno obotavljanje NSKS in ZSO, ko je šlo za demonstracijo proti ločevanju šol lanske leto v novembru. Po tridesetih letih defenzive naj končno prevladuje ofenzivna, akcijsko orientirana narodna politika. Podpisna akcija, delovanje Komiteja za obrambo dvojezične šole, demonstracija, pretvornik v Žitari vasi — to so bili prvi koraki v to smer.

OBČNI ZBOR KSŠŠ NA DUNAJU:

Nadaljevati akcijsko politiko

V Klubu slovenskih študentov in študentk na Dunaju je prišlo po delovnem obdobju dveh let do večjih personalnih sprememb. Flori Wieser je odstopil kot predsednik; nasledil ga je Gabrijel Wutti, študent prava, mnogim že bolj znan kot študent-brigadist v Nikaragvi. Kdor je tokrat spet pričakoval naval ljudi, ki so lanske leto kandidirali na protilistah, svoje radovednosti prav gotovo ni videl potešene. Občni zbor — v petek prejšnji teden — je imel letos konstruktiven potek, namesto srditega polemiziranja med različnimi tabori je tokrat prevladovala treznost v diskusiji in oceni preteklega delovnega obdobja.

Organizacijska dejavnost

Zadnja dva semestra sta v okviru kulturnih, političnih ali strokovno informativnih prireditev prav gotovo vsakemu nudila nekaj posebno zanimivega. Klub je nekajkrat vabil na odrske predstave, politične diskusije (Cap, Lexer, Cigoj) in strokovna predavanja (Bornemann, Bister, Krims). Pri tem je bila posebna pozornost posvečena tudi željam tistih ljudi, ki so kdaj bili mnenja, da njihovi interesi pri oblikovanju programa niso upoštevani — izkazalo pa se je, da kljub temu ni bilo večjega odziva. Rudi Vouk, do občnega zbora kulturni referent kluba, o kaki svoji dejavnosti ali aktivnosti kulturnega krožka ni imel dosti kaj poro-

čati. O čem pa tudi? Kot je sam povedal, je bil za to stanje v veliki meri odgovoren on sam.

S skupnimi silami preprečiti kandidature neonacistov

To geslo je postavil v svojem prispevku tovariš Walter Windischbauer, sekretar Komunistične študentske zveze, kot željo in obveznost vseh demokratov in antifašistov. Opozoril je na situacijo, ki je nastala po aferi Reder-Frischenschlager in po sramotnem glasovanju avstrijskega parlamenta: kljub tozadevno jasni odločbi ustavnega sodišča, ki govori o protizakonitosti kandidature neonacističnih skupin pri visokošolskih volitvah, grozi avstrijskim univerzam ponov-

NAMEN KNJIŽNIČARSKIH TEČAJEV

Predstavitev slovenske koroške literature

Udeleženci knjižničarskega tečaja v Tinjah; prvi z desne Polde Bibič, tretji referent Miha Vrbinc

Slovenska prosvetna zveza, Krščanska kulturna zveza, Katoliški dom prosvete v Tinjah in nekatera krajevna Slovenska prosvetna društva vabijo na knjižničarski seminar, ki se je oz. bo še odvijal v raznih krajih našega naseljenega prostora.

V okviru tega nadaljevalnega tečaja — katerega pobudnik je dvorni svetnik dr. Pavel Apovnik — potekajo tudi večeri slovenske litera-

ture, na katerih predstavljajo dela slovenskih koroških avtorjev. Eden izmed teh večerov je bil pretekli petek v Domu prosvete v Tinjah. Zbranim je najprej Miha Vrbinc podal pregled slovenske koroške literature. Referent je to storil v zelo strnjeni, a vendar zaokroženi obliki, tako da je vsak udeleženec dobil jasen vpogled v slovensko literarno ustvarjanje na Koroškem. Polde Bibič — gledališki igralec iz

Ljubljane — pa je recital iz del naših pesnikov in pisateljev, kar je bilo za poslušalce brez dvoma enkratno doživetje. Edino, kar ni bilo povsem zadovoljivo, je bil obisk. V tem primeru pa to ni tako tragično, saj je ta dejavnost šele na začetku in v glavnem namenjena tistim našim ljudem, ki so odgovorni za delovanje krajevnih oz. centralnih knjižnic. Tak večer jim gotovo služi za poglobitev poznanja domače književnosti, da bodo s še večjo vnetostjo naše ljudi spodbujali k branju del koroških slovenskih pesnikov in pisateljev, seveda tudi knjige slovenskega slovstva. Knjižničar pač knjigo za branje lažje ponudi, če pozna njeno vsebino in to, kar je avtor sicer še napisal

Kulturne organizacije, ki so se v tem primeru zbrale kot skupni prireditelj knjižničarskega seminarja s tem dajejo pomen in težo delovanju na področju knjižničarstva med našimi rojaki v Zilji, Rožu in v Podjunu, saj je književnost nenazadnje najbolj avtentična podoba slehernega kulturnega naroda. Slovenski narod — tudi koroški Slovenci — se v tem oziru lahko merimo z drugimi, večjimi narodi. Zato je tudi prav, da poznamo našo literaturo in umetnost sploh.

Knjižničarski seminarji so brez dvoma lepa priložnost za poglobljanje znanja v našem slovstvu, zato priporočamo, da se knjižničarji in ljubitelji lepe slovenske besede le-teh udeležijo.

V nedeljo zaključek 13. GKT

Letošnji 13. Globaški kulturni teden, ki ga, kot znano, prireja tamonjske Slovensko kulturno društvo in SPD „Edinost“ v Štebnu, je tokrat vseboval pretežno predavanja. Tako je že za tvoritev, 22. marca bilo na sporedu predavanje „Homeopatija — naravna metoda zdravljenja in alternativa v terapiji“, ki ga je imel dr. Emil Smolnig. Naslednje predavanje je bilo 24. marca, ko sta Majda in Peter Fister obravnavala „Podobe iz slovenske arhitekture na Koroškem“, serijo izobraževalnega dela pa bo drevi zaključil prof. dr. Stanko Janežič, ki bo ob 20. uri v gostilni Štekl predaval o temi „Sv. Ciril in Metod — vez edinosti med vzhodom in zahodom“.

Kulturni del enotedenske tradicionalne prireditve SKD v Glo-

basnici pa je v glavnem tvorila dramatika. V soboto, 23. marca so se v župnišču predstavili šmihelski lutkarji z igro Karla Novaka „Mezinček“, dan zatem, (v nedeljo) pa je bila na sporedu Molierova komedija „Šola za žene“, s katero so se predstavili domači igralci; delo pa je režiral Peter Sticker. Predstava je bila na društvenem odru pri Šoštarju. Za zaključek 13. GKT pa sta prireditelja povabila Akademski pevski zbor „Boris Kraigher“ iz Maribora; koncert bo prihodnjo nedeljo ob 20. uri v ljudski šoli v Globasnici. Kot znano, APZ „Boris Kraigher“ sodi med najboljše pevске zbornice matičnega naroda, zato ljubiteljem vokalne glasbe priporočamo, da nedeljskega koncerta ne zamudijo.

Izšel 10. zvezek Skupna Koroška

Prejšnji četrtek je nemško-slovenski Koordinacijski odbor Krške škofije predstavil 10. zvezek „Das gemeinsame Kärnten — Skupna Koroška“. Edicijo sta predstavila dr. Valentin Inzko in dr. Ernst Waldstein. Povedala sta, da le-ta vsebuje referate, ki so bili podani v okviru 3. in 4. seminarja zgodovinarjev, ki je potekal pod naslovom „Volksgruppenproblematik 1938—1985“. Brošura pa vsebuje tudi aktualen prispevek k trenutni problematiki na področju obveznega manjšinskega šolstva na Koroškem.

Tudi ni slučaj, da je „Das gemeinsame Kärnten/Skupna Koroška“ izšla in bila predstavljena v letu, ko obhajamo 40-letnico zmage nad fašizmom in 30-letnico podpisa avstrijske državne pogodbe. Zato sta govornika ob tej priložnosti spregovorila o teh pomembnih zgodovinskih dogodkih. Dvorni svetnik dr. Inzko je tozadevno med drugim povedal, da je Jugoslavija po letu 1945 zahtevala priključitev južne Koroške k Jugoslaviji in da je to podpirala tudi Osvobodilna fronta na Koroškem. Ob tej priložnosti je tudi opomnil, da je poleg zagovornikov priključitve Avstrije k Nemčiji bilo mnogo takih, ki so temu nasprotovali in zaradi tega bili zaprti v KZ-ih in da so mnogi v boju za osvoboditev Avstrije izpod

nacizma žrtvovali svoja življenja. Inzko je naglasil, da je odpor na Koroškem bil boj proti nacizmu, kar velja za vse borce na strani Slovencev, ki so v smislu moskovske deklaracije 1943 doprinesli k osvoboditvi Avstrije. Če so ti borci na Koroškem — to so med vojno bili partizani — s strani avstrijskega zveznega predsednika bili odklopani, potem nas veseli, je naglasil dr. Inzko, ker so ti borci nemškega in slovenskega jezika prispevali k nastanku druge avstrijske republike, kar je za našo skupno bodočnost brez dvoma pomembno. Zato je tudi razumljivo, je končno še povedal dr. Inzko, da v publikaciji zavzemajo primeren prostor dočila o zaščiti manjšin s členom 7 avstrijske državne pogodbe, obravnavan pa je tudi položaj Koroških Slovencev v drugi republiki kot Avstrijci skupne domovine in pripadniki slovenske narodne skupnosti.

Brošura Das gemeinsame Kärnten/Skupna Koroška obsega 464 strani na katerih so ponatisnjeni številni referati o zgoraj navedeni problematiki. To je brez dvoma pomemben dokument o manjšinski problematiki na Koroškem in drugih regijah Slovenije in Italije, zato bo dobrodošel pripomoček vsem, ki se bavijo z novejšo zgodovino narodnostnih manjšin.

KKZ predstavila nove knjige in kasete

Ob priložnosti Andersenovega dneva — dneva otroške in mladinske knjige — je sinoči v Modestovem domu v Celovcu Krščanska kulturna zveza predstavila nove izdaje mladinskih knjig in kaset.

Snop predstavljenih izdaj zajema pesmarico „Družinsko petje“, pesmice Janeza Bitenca z naslovom „Dobro jutro sonce“, pesmi Ivanke Polanc v priredbi Berteja Logarja z naslovom „Skrivnostna bela kapica“ in kaseto z istim naslovom s pripovedkami Lenčke Kupper in Janeza Bitenca.

Vse knjige in kasete so izšle v okviru serije „Mladi Korotan“. Izdala jih je Krščanska kulturna zveza, založila pa Mohorjeva založba v Celovcu.

Ob tej priložnosti so predstavili tudi dvojezično izdajo koroških narodnih pripovedk „Kanski grad — Die Burg Wildenstein“ ki jo je uredila oz. prevedla Maja Haderlap, ilustriral pa Karel Vouk.

O pomenu pesmi in pripovedke za kulturno vzgojo otrok je govoril prof. Janez Bitenc, medtem ko so kulturni spored oblikovali otroški zbor Škocijan, ki je pel pod vodstvom Helke Mlinar, družini Budin in Krajger, pevsko instrumentalna skupina Žvabek, ki jo vodi Rozina Katz in otroško-mladinski zbor Šentlipš pod vodstvom Pepce Weiss.

Kot prireditelj je nastopala Krščanska kulturna zveza. Vse navedene izdaje je možno kupiti v pisarni KKZ in v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Tako gledano, je povsem naravno, da dosežejo znanstvena predavanja o zgodovinskih, zemljepisnih, jezikovnih, kulturnih, družbenih in gospodarskih vprašanjih le zelo omejen krog ljudi, lahko bi že skorajda rekli, neko ekskluzivno družbo. Za nas koroške Slovence pa je dvakrat težko, ker moramo po predstavah funkcionarjev in predstavnikov pri vsakem govoru in predavanju priti tudi do izraza vse tisto, kar nas muči in tlači in pa naša nezlomljiva življenjska volja. Z našo ponudbo ne bi nagovarjali le voljnih izobraževanja, temveč tiste skupine prebivalstva, katerim se je doslej zdela izobrazba in kulturna ponudba previsoka.

Pa vendar ni vse tako brezupno. Napredek v poklicni karieri in vzpon na socialni lestvici resda v lastnih vrstah dosežejo le redki Slovenci. Imamo pa vrsto poklicnih sodelavcev v organizacijah in podjetjih, pa tudi funkcionarjev na odgovornih mestih, od katerih se sme pričakovati nadaljnje izobraževanje in poklicno usposabljanje. Vsaka vrsta kulturnega ustvarjanja, pa tudi sprejemanja, vključuje izobraževanje in osebno izpopolnjevanje. Da je delo v iglarski skupini lahko izvestna jezikovna šola, sem že omenil. Vsakovrstna literatura, pa naj nam je na voljo v tiskani obliki, govorjeni besedi s traku ali iz radia, v iglarski obliki z odra ali drugače, da celo glasba in upodabljanje umetnost ima neko zgodovinsko, gospodarsko, socialno ozadje; predvsem pa je namenjena muzičnemu oblikovanju človekove čustvenosti. Tako človeka notranje oblikuje ali preoblikuje, izobrazuje, kot pravimo. Vse to se da še po-

globiti s takozvanimi uvodnimi večeri, pred koncerti in gledališkimi predstavami, z razpravami po prireditvah, pogovori z ustvarjalci in poustvarjalci in še z drugimi strokovnjaki. Tako izobraževanje ni tako šolsko, je manj vsiljivo, kajti vprašanja ne stavlja učitelj ali predavatelj, temveč tisti, ki ga kaj

primerih je to možno zagovarjati. Slovenska prosvetna društva so poleg nekaterih kulturnih, političnih in verskih ustanov redke postojanke v naši deželi, kjer je in tudi naj ostane v uporabi slovenski občevelni jezik.

Prosveta seve tudi do šole ne more biti brezbrizna. Kot organizacija vsekakor nima

in avstrijskih šol. To je tudi red, kar se tiče znanja v nemškem jeziku. Učni uspehi v slovenskem jeziku pa nikakor niso taki, kot si jih učitelji želijo in starši pričakujejo. Temu ni kriva nezmožnost ali celo morda lenoba učiteljev, temveč ustroj šolstva in pa predvsem okoliščine in okolje. V danih razmerah bo težko doseči, da bo že mlad človek dobil vtis, da živi v slovenskem, dvojezičnem ali vsaj jezikovno strpnem okolju, v katerem je jezik, ki ga govori s svojimi starši ali morda tudi le še s starimi starši, tudi lep, enakopraven govorici, ki jo govori večina. Mlad človek, predvsem pa njegovi starši se morajo zavedati, da je narodna in politična zavest dokaj dvomljiva dokler ni trdno povezana z jezikovno zavestjo. Kakšen Slovenec je tisti, ki slovensko ne govori? Kakšna je solidarnost tistega Nemca, ki se v javnosti poteguje za izgradnjo dvojezičnega šolstva in za prijave k dvojezičnemu pouku, ko pa se sam ne potrudi, da bi slovensko govorečega človeka vsaj razumel in mu nemško odgovorjal, če že drugače ne zna, in pustil, da bi se tudi njegov otrok učil slovenščine, če ima to priložnost. Politične akcije ali volilna gibanja se mi zato zdijo nevarna. Politična in narodna zavest v mnogih primerih kaj rada stopita pred jezikovno zavest posameznika. In tako doživimo, da otroci mandatarjev slovenskih list, absolventov slovenske gimnazije, nastavljenecv slovenskih podjetij, ki jim določenega angažmaja v narodnem vprašanju ne moremo odrekati, slovensko ne govorijo več. Spet vidim izhodišče v društvu, kjer ni važno, kdo kaj voli, kako misli.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Naše kulturno delo

TOMAŽ OGRIS

zanimi. Menim, da je tudi učinek takega izobraževanja globlji in učinkovitejši, kajti v tem primeru lahko vključuje razum, čustva in srce.

Potrebujejo pa tudi predavanja. Društva naj bi imela na razpolago seznam predavateljev, ki so zmožni ustreči osebnim zanimanjem njihovih ljudi. Zdravstvena in vzgojna vprašanja, nega otrok, pravna vprašanja, oskrba živali, gradnja hiše, vrtnarstvo, sadjarstvo, šivanje, kuhanje, peka in ne vem kaj še vse, so vendar stvari, ki povprečnega zemljana zanimajo vsaj toliko kot vsa druga učnost in znanost. Pri tem pa našemu človeku v domačem društvu ne znamo ustreči. Morda tudi ni vedno lahko, kajti doslej je bilo le malo strokovnjakov, ki bi znali predavati ljudem na vasi v domačem jeziku, vendar te ovire padajo. Previdnosti pa je treba, kadar slovenska prosvetna društva segajo po predavateljih, ki slovensko ne znajo. Le v izjemnih

dosti možnosti, da bi se neposredno vključevala v delo na šolah. Ko gre za šolsko politiko, mora zavzeti in tudi zavzema stališče. Sicer pa je njena naloga, ustvariti dobre pogoje, da je delo na šolah in s tem tudi učenje slovenskega jezika čim bolj učinkovito.

Ustroj ljudskih, glavnih in drugih šol je tak, če izvzamemo Zvezno gimnazijo za Slovence, da slovenščina nima enakopravnega mesta. Dvojezičnih ljudskih šol na Koroškem od leta 1958 nimamo več, imamo le še dvojezične razrede in oddelke, v katerih so učenci — ponekod zelo redki — deležni tudi pouka v slovenskem jeziku ali pa od četrte šolske stopnje naprej slovenskega jezikovnega pouka. V razpravah o dvojezičnem šolstvu je bilo ponovno poudarjeno, da znanje otrok v dvojezičnih razredih in oddelkih in tudi šolski uspehi otrok, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku ali pouku slovenščine, nikakor ne zaostajajo za uspehi ostalih koroških

Protest koroških kmetov

Kärntner Bauer, glasilo Koroške kmetijske zbornice je pred nedavnim umrlemu Reinholdu Huberju, nekdanjemu nacističnemu Bauernführerju za Koroško, Štajersko in „Oberkrain“ posvetilo članek, v katerem ga povečuje kot izredno zaslužnega moža, in da je po vojaškem zlomu nacizma „popolnoma v redu“ predal visoko nacistično funkcijo ÖVP-jevcu Gruberju. Za ljudi, ki so v zadnji vojni trpeli in umirali po nacističnih ječah in koncentracijskih taboriščih, je takšno pisanje vsekakor povod za upravičen protest. 60 kmetov iz Bač in okolice je v zvezi s tem člankom v „Kärntner Bauer“ poslalo prezidentu Koroške kmetijske zbornice pismo s sledečo vsebino:

Wir unterfertigten protestieren gegen die Glorifizierung des verstorbenen NAZI-Landesbauernführers Reinhold Huber im Kärntner Bauer v. 1. 1. 1985 und erinnern Sie daran, daß besagter Huber „im Jahre 1934 den Naziputsch in Sinitz und Deutschgriffen organisierte und dafür zu 14 Jahren Zuchthaus verurteilt

wurde (wobei wir von den zahlreichen Toten gar nicht sprechen möchten!). Als Blutordensträger und Träger höchster Auszeichnungen der NSDAP (siehe Profil Nr. 6. Feb. 1984) wurde er im Jahre 1942 Landesbauernführer für Kärnten und Steiermark, aber nicht wegen einer hier vorgebrachten Fachkundigkeit. Wir wehren uns dagegen, daß wir von unserer Standesvertretung für so dumm verkauft werden. Es würde uns freuen, wenn der Kärntner Bauer gelegentlich einen Bericht über die Aussiedlung der Kärntner Bauern und deren geplante Ansiedlung in der Ukraine, die durch die Niederlage vor Stalingrad vereitelt wurde, bringen würde.

V zvezi s pokojnim Reinholdom Huberjem naj še zapišemo, da so njegovi nasledniki vredni otroci svojega očeta in kot takšni, razumljivo Haidereji stebri na Koroškem. Hčerka Krimhild Trattinig, deželna poslanka FPÖ je soprodnica predloga za apartheidski referendum. Sin Horst

Huber je FPÖ-jevski župan v Feldkirchnu/Trgu. Alois Huber je državni poslanec in znan po tem, da je izpodrinil dr. Ortnerja. Siegfried Huber pa je dolgoletni župan v Flatbachu v Melski dolini, ki pa, kar je zelo zanimivo, kandidira pri občinskih volitvah vedno na imenski listi „Siegfried Huber“ (FPÖ kot stranka ne kandidira).

Vsem je skupno to, da se čutijo „ogrožene“ od Slovencev ter da je treba rešiti nemstvo pred to nevarnostjo. Kljub tej skrbi za nemstvo, pa odklanjajo pripadnost k avstrijski naciji.

Tu gre dejansko za nacionalistično rodovno zvezo, ki upravičeno zasluži ime Huberjev klan.

Matura na Trgovski akademiji

Zrelostni izpit (maturu) po zaključnem dvojezičnem abiturientskem tečaju, ki ga vodi višji študijski svetnik dipl. trg. magister Franci Brežjak, so v času od 12. do 14. marca opravili sledeči dijaki: Mirko Wieser, Ursula Schaunig, Marija Milač, Marta Kuchling, Marta Bradač, Sonja Vauti in Rosvita Novak — slednji dve z dobrim uspehom. Uspešnim maturantom iskreno čestitamo.

Vodja dvojezičnega abiturientskega tečaja mag. Franci Brežjak, ki se trudi, da absolventi srednjih šol predvsem slovenske gimnazije v Celovcu dobijo temeljitejšo dodatno izobrazbo, ki bo omogočala lažje napredovanje, je letos obhajal tudi svoj 60. življenjski jubilej. Ob takšnih priložnostih je navada, da opišemo življenjsko pot jubilarja, v našem primeru je na kratko takšna: Strokovno se je izobrazil v Jugoslaviji in Avstriji. Bil revizor pri Zvezi slovenskih zdravnikov v Celovcu, kjer je z veliko potrpežljivostjo in tovariško pomagal krajevnim poslovojem, ki takrat še niso bili tako strokovno usposobljeni kot je to danes, pri bilancah. Kmalu nato pa je dobil zaposlitev kot profesor na celovski trgovski akademiji, kjer poučuje še danes.

Poleg njegovega strokovnega poklica kot pedagog pa je tudi navdušen planinec in kot takšen je l. 1953 botroval ustanovitvi oziroma obnovitvi slovenske planinske organizacije na Koroškem, kjer je imel funkcijo blagajnika.

Naj ga na njegovi nadaljnji življenjski poti spremljajo sreča in zdravje ter prijetne urice v planinah.

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu in Turistično društvo Dravograd iščeta

PAR ZA KOROŠKO OHCET

ki bo 29. junija 1985 v Dravogradu. Par naj ne bi bil starejši od 30 let. Prijave v pisarni Slovenske prosvetne zveze.

Krajevni sestanki Zveze slovenskih organizacij

Zveza slovenskih organizacij je v preteklih dnevih na dvojezičnem ozemlju (Škocjan, Vrba, Rožek, Galicija, Škofiče, Pliberk, Hodiše, Dobrla vas, Radiše, Sebe) izvedla krajevne sestanke na katere je vabila naše rojake navedenih krajev oz. občin. Sestanki so bili dobro obiskani, kar potrjuje veliko zanimanje naših rojakov za politično delo ZSO.

Glavne teme, o katerih so predstavniki ZSO spregovorili so bile; ocena minulih občinskih volitev, priprava občnega zbora ZSO, 30-letnica podpisa avstrijske državne pogodbe, 40-letnica zmage nad fašizmom, poročilo o razgovoru obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev s kanclerjem S. Nowtzeom na Dunaju.

Na sestankih, na katerih je sodelovalo veliko število naših rojakov iz vseh idejno-političnih taborov ter raznih starostnih struktur, je bilo poudarjeno, da se naši ljudje strinjajo in podpirajo nadstrankarsko-zbirno politično orientacijo ZSO. Udeleženci sestankov so potrdili pravilnost težišča dela ZSO v zadnjem obdobju, ko je bilo težišče na gospodarstvu, predšolski vzgoji, šolsko vprašanje in predvsem sodelovanje z nemško govorečimi demokrati na tem področju.

Naši predstavniki in pripadniki naše narodne skupnosti so delo naših omenjenih področij ocenili kot pozitivno in zelo uspešno. Prišlo je tudi do izraza, da so naši ljudje iz leta v leto bolj samozavestni, da se čedalje bolj zavedajo, kje posameznika in celotno narodno skupnost žuli čelvelj. Naši ljudje z veliko pozornostjo spremljajo delo naših organizacij in odkrito kritizirajo nedostatke v celovških centralah. Ena izmed kritičnih ugotovitev je, da je v celovških pisarnah, političnih in kulturnih, kakor tudi komunalno-političnih, premalo koordinacije, kakor tudi premalo akcijske enotnosti. To velja tako za osrednje politične, kulturne, kakor tudi za mladinske organizacije. Poudarjeno je tudi bilo, da je na področju komunalne politike treba več konkretnih in zdrave koordinacije ter akcijske enotnosti v interesu vseh narodno zavernih Slovencev.

Kritične pripombe so bile iznešene tudi na račun pisarn ZSO in njenih vključenih organizacij, nekaterih posameznikov, ki se do pobud, ki prihajajo s terena, obnašajo zelo birokratsko. Pogosto je slišati, da te pobude niti ne preverimo, o njih niti ne razpravljamo, ampak jih nekateri samo odklanjajo.

Področje, o katerem je bilo iznešenih izredno veliko pripomb, je bila informacijska dejavnost, da je le-ta popolnoma neučinkovita, da se ob tem obe osrednji organizaciji ne znata dogovoriti, kako bi s skupnimi močmi učinkovito in odmevno informirali nemško govorečo javnost na Koroškem in v Avstriji.

Zveza slovenskih organizacij bo s krajevnimi sestanki nadaljevala tudi v naslednjih tednih in sicer do občnega zbora, ki bo 21. aprila letos.

Slovo od Katarine Malle

V torek smo se na pokopališču v Brodeh za vedno poslovili od Katarine Malle. Nenadoma jo je kruta smrt iztrgala iz naše srede. Tudi zdravniška pomoč v celovski bolnišnici ji ni mogla pomagati. Umrla je v 73. letu starosti. Pokojna je zapustila osem otrok in moža v globoki žalosti. Lahko si predstavljamo, da mati ob takšni obilni družini res ni imela lahko. Vendar sta z možem premagala vse težave, tako da so vsi otroci prišli do dobrega kruha in bili vzgojeni v zveste članke naše narodne skupnosti. Za boljšo orientacijo naj povemo, da je pokojna Katarina Malle mati dr. Avguština Malleja, vodje Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu.

Pokojna Katarina Malle je bila mirna, skromna in plemenita žena, ki so jo spoštovali vsi brez izjeme. Kako je bila priljubljena med našim prebivalstvom in pri vseh, ki so jo poznali, je prepričljivo dokazala tudi udeležba na pogrebu.

Poleg domačinov so se od pokojne poslovili številni zastopniki naših narodnih organizacij, predstavniki Inštituta za narodna vprašanja iz Ljubljane in sodelavci Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu.

Pogrebni obred je opravil župnik Franc Jančar iz Slovenjega Planjberka. Od pokojne pa so se poslovili tudi domači pevci z v srce segajočimi žalostinkami. Katarino Malle bomo ohranili v častnem spominu, možu in otrokom z družinami ob težki izgubi pa izrekamo naše globoko sožalje.

Dr. Franc Wutti, zdravnik v Borovljah od 1. do 4. aprila 1985 zaradi dopusta ne ordinira.

Kmečka gospodarska zadruga v Pliberku išče
KVALIFICIRANEGA
SODELAVCA

za kmetijski in gradbeni oddelak. Prijave: Zadruga, 9150 Pliberk — pismeno ali po telefonu (0 42 35 - 20 39)

IPH Lesna industrija v Zitarju vasi razpisuje mesto

NAMESČENCA ZA PRODAJO POHIŠTVA

Pogoji nastavitve: Trgovska akademija ali gimnazija z ABI tečajem, odsluženi vojaški rok, znanje slovensčine, nemščine in angleščine. Interesenti naj se javijo pismeno z kratkim življenjepisom na naslov:

IPH Lesna industrija, 9133 Zitara vas 42

ZDRAVNIŠKO PREDAVANJE

v Szentjanžu, napovedano za petek 29. 3. 1985, odpade oziroma bo preloženo na poznejši čas.

GLOBASNICA

MOLITEV PRED KRIŽEM

na veliki petek 5. 4. 1985 ob 21. uri. Prireditelj: Kat. mladina - Podjuni.

Razpis delovnega mesta

Kmečka gospodarska zadruga Škofiče razpisuje delovno mesto

SKLADIŠČNIKA

Predpogoj: obvladanje obeh deželnih jezikov, vozniško dovoljenje vsaj za skupino B. Plača po dogovoru. Prijave pod tel. št. 0 42 74-28 80

Slovenska prosvetna zveza prireja skupno s krajevnimi prosvetnimi društvi

Teden slovenskega filma

- v petek 29. 3. 1985 ob 19.30 uri celovečerni film v Burgkino v Velikovcu „Vesna“. Soprireditelj: PD „Velikovec“.
- v petek 29. 3. 1985 ob 20. uri v kinodvorani v Borovljah celovečerni film „Veselo gostivanje“. Soprireditelj: SPD „Borovlje“.
- v petek 29. 3. 1985 popoldne v kinodvorani v Sentiakobu v Rožu mladinski barvni film „Kekčeve ukane“. Soprireditelj: SPD „Rož“.
- v soboto 30. 3. 1985 ob 19.30 uri v kinodvorani v Sentiakobu v Rožu celovečerni barvni film „Povest o dobrih ljudeh“. Soprireditelj: SPD „Rož“.
- v soboto 30. 3. 1985 ob 19.00 uri v kinodvorani na Čajni celovečerni film „Vesna“. Soprireditelj: SPD „Zila“.

PRIREDITVE

DRUŠTVO GLASBENA ŠOLA

sporoča, da bo pisarna v Mikschallee 4 v Celovcu odprta ob ponedeljkih, sredah in četrkih od 8. do 12. in od 12.30 do 16.30 ure.

SENTPRIMOŽ

Lutkovna predstava „HRUŠKE GOR, HRUŠKE DOL“

v nedeljo 31. 3. 1985 ob 10.30 uri v Kulturnem domu. Gostuje lutkovna skupina dunajskih študentov. Prireditelj: SPD „Danica“ v Sentiakobu v Podjuni.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 28. marca 1985

Za 100 dinarjev dobite	8.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate	10.00 šil.
Za 100 lir dobite	1.07 šil.
Za 100 lir plačate	1.15 šil.
Za 100 mark dobite	694.00 šil.
Za 100 mark plačate	710.30 šil.

CELOVEC

Razstava

JUGOSLAVA VLAHOVIČA

grafika in karikaturista odprta do 8. aprila 1985 v poslovnem času Mohorjeve knjigarne. Prost vstop.

RAZSTAVA SVETEGA PISMA

v počastitev Dalmatinovega prevoda nove zaveze v slovensčino je še danes 29. 3. 1985 v farni dvorani v Sentiakobu. Prireditelj: Katoliška prosveta.

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na

II. SAHOVSKI TURNIR

na velikonočni ponedeljek 8. 4. 1985 ob 10.30 uri v gostilni Seher v Veljani vasi.

SELE

Razstava svetega pisma v počastitev 400-letnice Dalmatinovega prevoda biblije in novega prevoda nove zaveze v slovensčino v soboto 30. 3. in nedeljo 31. 3. 1985 v farni dvorani v Selah. Otvoritev v nedeljo po maši.

Slovenski znanstveni inštitut v Celovcu prireja v petek 29. 3. 1985 ob 19.30 uri v Mladinskem domu v Celovcu Mikschalle 4 razpravo o knjigi Arnolda Suppana „Die österreichischen Volksgruppen. Tendenzen ihrer gesellschaftlichen Entwicklung im 20. Jahrhundert.“

Prisrčno vabljeni!

Prireditve v velikonočnem tednu v okviru akcije AFS (Austauschprogramme für soziales und interkulturelles Lernen).

● Sentiakob v Rožu

v ponedeljek 1. 4. 1985 ob 20. uri v mali dvorani v župnišču. Sodelujejo: Janko Messner, Micka Mischkulnik, Gledališče v škripcih.

● Bilčovs

Diskusijski večer — Obravnava narodne problematike. V sredo 3. 4. 1985 ob 20. uri.

● Pliberk

Film: Kärntner Heimatfilm. V sredo 3. 4. 1985 ob 20. uri.

● Smihel

Rolkanje. V nedeljo 7. 4. 1985 ob 15. uri pred farno dvorano v Smihelu. Prinesite jajca s seboj!

CELOVŠKA MESTNA HIŠA

Nastop odrskih skupin celovških šol pod geslom SPECTACULUM 85. V petek 29. 3. ob 19.30 uri nastopa tudi „oder mladje“ z igro „Evgen“. Člani skupine upajo na številno udeležbo in krepko podporo kljub neugodnemu terminu.

Krajevno združenje Zveze slovenske mladine v Železni Kapli vabi na predstavitev filma

NERETVA

(Die Sinnlosigkeit eines Krieges)

v soboto 30. 3. 1985 ob 19. uri v discobaru v hotelu Obir. Sledi predvajanje diapozitivov z izleta na Veliko planino.

Krščanska kulturna zveza, Slovenska prosvetna zveza, SPD „Bilka“ v Bilčovsu in Slovenska študijska knjižnica v Celovcu vabijo na

KNJIZNIČARSKI SEMINAR

v petek 29. 3. 1985 ob 19. uri v društveni sobi nad Posojilnico v Bilčovsu za društva iz Roža, Gur in Zile. Referenti in sodelavci: dvor. svet. dr. Pavel Apovnik, mag. Marija Malle, Miha Vrbinc, Polde Bibič

Izšel vodnik „Turni smuki“

Vesela novica za turne smučarje. Pred kratkim je v Založbi Planinske zveze Slovenije izšel vodnik „Turni smuki“, ki predstavlja razširitev prejšnjega vodnika po Julijskih Alpah (Turni smuki — Julijske Alpe) na še druge gorske skupine v Sloveniji. Prvo (prejšnjo) izdajo je leta 1972 pripravil Ciril Praček, drugo dopolnjevanje in popravljeno pa Miro Černivec. V tej novi izdaji so ture v Julijskih Alpah več ali manj dobesedno prevzete po prejšnjem vodniku, obstojajo pa seveda večje spremembe pri karinskih turah zaradi novih žičnic in planinske koče.

Novi vodnik, v kooperaciji Cirila Pračka in Mira Černivca, je razdeljen na pet delov: Julijske Alpe, Karavanke, Kamniške in Savinjske Alpe, Pohorje in druga območja. V vodniku je opisanih 106 tur. V opisu posameznih področij so zajete vse glavne značilnosti pokrajine z opisom možnosti prenočevanja, dostopov do postojank in smučarskih terenov v njihovi bližini. Podrobnost opisa posameznih tur je odvisna od ocene orientacijskih težav, z upoštevanjem splošnega načela, da naj bi turni smučar poznal pot vsaj v poletnih razmerah in da je v skupini vsaj en udeleženec, ki mu orientacija tudi v težjih pogojih ne dela težav. Če je smer turnega smuka opremljena z zimskimi markacijami, je to posebej navedeno. Ture so po težavnosti razdeljene na lahke, srednjetežke in težke. V opisanih turah seveda ne manjka opozoril na nevarna mesta snežnih plazov. Poleg opisa zimskih tur so v vodniku še prispevki o nevarnostih in opremljenosti, pregled opisanih tur in abecedno kazalo.

Novi vodnik je velika pridobitev, ki jo zna ceniti vsak turni smučar oziroma ljubitelj zimske gorske narave. Za nas Korošce so še posebno

privlačne bližnje Julijske Alpe z idealnimi pogoji za turno smučanje. Najbolj znana so območja okrog Bohinja, Kranjske gore in Bovca, kjer so tudi smučarske naprave, ki omogočajo dostope v višje gorske regije. Številne planinske postojanke z zimskimi

in Savinjske Alpe, ne pa Julijske Alpe, ki so po lepota in pestrosti še posebno privlačno gorstvo.

Že lansko leto sem v Slovenskem vestniku opozoril na to pomanjkljivost z željo, da bi bila v prihodnjem priročniku, to je v letošnjem, odpravljena. Vendar tudi tokrat je seznam planinskih postojank jugoslovanskih Julijskih Alp manjkal, medtem ko so italijanske planinske postojanke Julijskih Alp redno objavljene. To naj ne bo očitke. Dejstvo pa je, da bi bil opis jugoslovanskih Julijskih Alp v omenjenem priročniku „Taschenbuch für Touristik und Alpinistik“ odlična reklama tudi za to gorsko področje, ki ima zlasti v zadnjih letih odlične pogoje za turno smučanje.

Še enkrat, Praček-Černivčevi „Turni smuki“ odpirajo nove možnosti razvoja turnega smučanja in s tem planinskega uživanja, ki so ga bili še pred nedavnim deležni samo izbranci.

P. L.

Zveza koroških partizanov

vabi na

7-DNEVNO POTOVANJE PO ČESKOSLOVAŠKI

od 27. maja do vključno 2. junija 1985.

Pismene prijave na Zvezo koroških partizanov, 9020 Celovec, Gasometergasse 10, ali po telefonu: dop. 0 42 22-51 37 52 ali popoldne 0 42 22-59 37 74

Ceno potovanja in druge podrobnosti bomo objavili prihodnjič.

sobami lajšajo ture in omogočajo daljše pohode prav v osrčje tega gorstva. Te možnosti pa bi bile še mnogo bolj izrabljene, če bi za to pristojni dejavniki — planinske in turistične ustanove — z intenzivnejšo reklamo znali bolj približati ta čudoviti svet široki javnosti, še posebno tujcem. Možnosti za to so dane, vendar pa so premalo izrabljene. V Avstriji izide vsako leto planinski priročnik „Taschenbuch für Touristik und Alpinistik“ (Priročnik za turizem in alpinizem), v katerem so opisane avstrijske planinske postojanke in deloma tudi postojanke sosednjih držav, torej tudi iz Jugoslavije. Pri slednjih so omenjene (opisane) Karavanke ter Kamniške

Slovenska prosvetna zveza

vabi na

KONCERT

SLOVENSKEGA OKTETA

- v nedeljo 31. 3. 1985 ob 14.30 uri v farni cerkvi v Šmihelu.

Prireditelj KPD Šmihel.

- V nedeljo 31. 3. 1985 ob 19.30 uri v gostilni pri Kovaču na Obirskem. Prireditelj: SPD „Obir“ na Obirskem, v počastitev 10-letnice obstoja.

Krščanska kulturna zveza

razpisuje delovno mesto sodelavke-razpisalca v tajništvo. Nastop službe takoj možen.

Pogoji:

- Dobro obvladanje obeh deželnih jezikov (zaključena srednješolska izobrazba ali triletna trgovska šola),
- obvladanje strojepisja,
- veselje do kulturnega in organizacijskega dela
- zaželeno, da se udeležuje pri krajevnem kulturnem društvu.

Prijave sprejema: Krščanska kulturna zveza, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26; tel.: 0 42 22-51 25 28-24. Prijavi priložite tudi življenjepis in spričevalo.

Pismi bralcev

Janez Wutte-Luc v svojem pismu bralcev (SV, 22. 3. 1985, str. 5) o kulturnih dnevih koroških Slovencev v Ljubljani kritično pripominja, „da pisci ali pisec povezave namerava niso omenili barbe koroških Slovencev za časa nacifašizma... nadalje ni bilo omenjeno trpljenje našega ljudstva, ki je trpelo, umiralo po zaporih in KZ-ih in ki se je edino v mejah raja s puško v roki borilo proti smrtnemu sovražniku slovenskega in drugih narodov... Niti besedice ni bilo slišati o sedanjih borbi na političnem in gospodarskem področju za obstoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.“

Čeprav je moralo biti g. Wutteju znano, kdo je napisal vezni tekst, saj je bilo to dejstvo poprej objavljeno, oblete svoj ne-utemeljen napad na neke anonimne „gospode, ki sedijo po raznih celovških centralah“ in „nimajo povezave s terenom“, na „pisune“, ki „nevalificirano pišejo zgodovino“ itd. Gospod Wutte, radevolje pomagajte vašemu pesjačemu spominu: Vezni tekst sem napisal jaz. Za površno poslušanje pa menda ne boste krivili drugih. Kratek h genezi: Naprošen sem bil za to delo od obeh osrednjih kulturno-prosvetnih organizacij (SPZ in KKZ), z izrecnim naročilom, naj bo tekst kar se da kratek spriče omejenega in po ljubljanski televiziji odmerjenega časa, da naj predstavim od leta 1945 naprej kulturno-politično zgodovino koroških Slovencev in deset nastopajočih skupin — in vse to v petih dvajsetih minutah.

Kljub skopo odmerjenemu času sem skušal prikazati tudi izločeno leto 1945 in vse tisto, kar sem po Vašem mnenju namerno pozabil: dvojezično šolo, državno pogodbo, naval nemško-nacionalnih sil, borbo za dvojezične napise, ponižanje leta 1972, današnja prizadevanja za ohranitev skupne šole. Pa berite, če niste mogli (ali hoteli?) prisluhati:

„V tistih majske dni pred 40 leti so se trupe izstradanih in ponižanih vračale iz izseljeniških taborišč, iz smrtonosnih kačev, ... iz odporniških gozdov, ... vsi z enotno željo, da se to črno obdobje zgodovine nikdar več ne ponovi.“

„Družina Olip je zaradi slovenstva in odpora proti nacizmu izgubila svoje člane v taboriščih in pod rabilju sekire v današnji sivi hiši... Izseljenci so se po trpljenju v taboriščih spet vrnili na svoje zane-marjene domačije...“

„Kapelški kulturniki se zavedajo, kako pomembna je samohranitev slovenskega življa, saj je prav to področje darovalo največji krvni davek v boju proti hitleriji.“

„Dokončno svoboda (mišljena je Avstrijska državna pogodba), pribrojeno tudi s prizadevanjem rojakov pod Dobračem, Peco in Obirjem, so tisti, ki svojega poraza niso hoteli preboleti, tolažili kot zeleno luč za ponovna ponižanja...“

Bralcem naj sam presodi, kako utemeljena je Wuttejeva ogorčenost. Vsi se vtis, da pač nekdo, ki po mnemu nekaterih koroških polit-funkcionarjev ni „napreden“, ne more in ne sme napisati zadovoljivega teksta. Zabavno se mi zdi, če J. Wutte-Luc očita bivšemu izseljencu, čeprav na dan izselitve staremu šele pet let, da to obdobje zanika, pozablja, omalovažuje.

Dodal bi pa le še rad nekaj kritičnih pripomb na račun našega razumevanja zgodovine. Sam sem pojmoval to kulturno prireditev o koroški pomladi in naši vigradi kot usmerjeno v boljše in optimistično zasnovano bodočnost. Mar sem se zmotil? Pesimizma in pretrane zazrtosti v pretekli dni, ki jo — mimogrede — upravičeno očitavamo raznim nemško-nacionalnim bojelnikom, je med nami toliko, da moramo graditi bodočnost. Zgodovina, ki nas in našo bit brez dvoma bistveno utemeljuje, če jo ne poznamo pristransko, s tabuji in dampki, ne sme postati ovirna spremeljavna. Zvestino naj živimo z vso našo zgodovino, z našimi upori in ponižanji, s slavo in porazom, vedno pa pod nadzorom humanejših bodočnosti. Verjetno se z gospod Wuttejem bistveno ne razhajava, le o težah želim kot predstavnik srednje generacije, da so nekoliko drugače razvrščene. To, kar upravičeno pričakujemo od našega sosedu v deželi, naj bi praktično tudi sami. Nihče se ne sme in ne more odreči lastni zgodovini, lahko pa vsako svojo zgodovino vedno znova po-

stavlja pod imperativ lepšega jutrišnjega dne zase in za soseda. Za to nalogo me še posebno obvezuje odgovorno delo za našo slovensko študirajočo mladino.

Reginald Vospenik

V Slovenskem vestniku 15. 3. 85 v članku „Pogovori z upornicami“ na 2. strani je bilo med drugim zapisano: „Edinole razgovor z Zalo bi lahko bil tekel v slovenščini, saj je svojega materinega jezika bolj vajena kakor nemščine, pa tudi bolj življenjsko bi bilo.“

Naj odgovorim na ta odstavek:

1. Vse avtorice so z Dunaja in ne obvladajo slovenščine, zato mi ni bilo mogoče uporabljati mojega materinskega jezika, ker bi me ne razumele.

2. Smatram, da ni važno ali nemščina ali slovenščina. Važno je, da smo imele žene možnost povedati, kaj vse smo v drugi svetovni vojni žrtvovali in tako pomagale uničiti nacifašizem. Tudi v vojni se nismo vpraševale ali gre tu za Nemca, Slovenca ali kogarkoli. Skupno z antifašisti smo premagali nacifašizem. Tudi danes naj se zavedamo, da bomo samo skupno ubranili demokracijo in si skupno priborili tiste pravice, ki nam pripadajo po čl. 7 avstrijske državne pogodbe.

3. Pisec članka bi se lahko pozanimal, kako je sploh do tega pogovora prišlo in prav bi bilo, da bi se s celim imenom podpisal.

Sadolšek Johana-Zala

Slovensko prosvetno društvo

„Edinost“ v Pliberku

omogoča spet 30-im otrokom

štirinajstdnevno letovanje na morju

od 16. do 30. julija, v Novi Baški na otoku Krku. Letovanje bo skupno s prevozom stalo 1.400 šilingov. Otroci bodo ves čas letovanja pod nadzorstvom vzgojiteljev in zdravnikov. Letovati morejo otroci od 8 do 13 let starosti.

Prijave je treba poslati najkasneje do 20. aprila na naslov:

Slovensko prosvetno društvo

„Edinost“ v Pliberku

v roke Jožku Hudl

9150 Nonča vas 81

13. Globaški kulturni teden

od 20. do 31. marca 1985

S p o r e d :

- Petek, 29. 3. 1985 ob 20. uri v gostilni Štekl. Predavanje: „Sv. Ciril in Metod — vez edinstva med vzhodom in zahodom“. Predavatelj: prof. dr. Stanko Janežič.
- Nedelja, 31. 3. 1985 ob 20. uri v ljudski šoli v Globasnici: Koncert Akademškega mešanega pevskega zbora „Boris Kraigher“ iz Maribora.

Prireditelja:

Slovensko kulturno društvo v Globasnici
Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Štebnu

Franc Petek SPOMINI

4

Učitelj je bil Nemec Grach, doma iz Glanecka. Zelo dober je bil in še posebno se je potrudil zame in še za dva druga sošolca. Šola v Grebinju je bila utrakvistična, vendar nemščine je bilo vliko več. To kljub temu, da so v mojem času v trgu bile le nekatere družine, v katerih se je govorilo nemško, okoli pa je bila popolnoma slovenska. Kar je bilo večjih kmetov, ti so se nekateri čutili za Nemce, ampak slovensko so vsi znali. Navadni kmetje so bili vsi slovenski. Le ena ali dve rod-bini, kolikor vem, sta bili res nemški tudi po rodu. In sicer kovačeva družina, pisala se je Schloissnig, doma pa je bila od nekod iz Zgornje Koroške. Razen te je bila še družina nekega oficirja. Vse drugo je bilo slovensko, tudi v gostilni. Vendar je že tedaj politično katoliško usmerjeni element omahoval med nemškimi krščanskimi socialci in pa med slovensko katoliško stranko. V cerkvi je bilo vse slovensko, seveda je župnik, če je bilo treba, pridigal ali maševal tudi nemški, vendar je on kot sosednji župnik, tedaj v glavnem deloval za Slovensko ljudsko stranko. Poznejši deželni poslanec slovenske stranke v velikovškem okraju Ellersdorfer, posestnik v Grebinju, je znan primer razdvojenosti tamkajšnjega prebivalstva.

Doma je bil iz Zihpolj pod Celovcem in sam ni vedel ali je Slovenec ali Nemec. Pred prvo svetovno vojno je bil aktiven politik v Slovenski ljudski stranki. Bil je odkrit človek, toda vsakdanje življenje ga je usmerjalo na nemško stran. Bil je mlinar, razširjal je svoje podjetje in kot prizadeven in podjeten človek se je v teh razmerah končno obrnil na nemško stran. To se je presenetljivo pokazalo v plebiscitni dobi nekega lepega dne, ko je bilo v Grebinju veliko nemško zborovanje, se je na tem zborovanju iznenada pojavil tudi on, slovenski poslanec Ellersdorfer. Še danes živi ta rodbina v Grebinju, vendar se pri njih več ne sliši slovenske besede.

Tudi pri monsignorju Valentinu Podgorcu in njegovi družini je bilo videti podobno omahovanje. Podgorčev rod je pravzaprav doma nekje na Gorenjskem in predniki so se naselili v bližini Velikovca v St. Aneži. To je veliko posestvo, kjer še živi družina njegovega brata. Danes je ta družina že čisto nemška. Podgorc je seveda bil Slovenec, toda on se je čutil krščanskega socialca in njegova glavna politična zveza je bil nemški krščanski socialni organizator Waldner v St. Vidu. Podgorc je bil predvsem duhovnik, visok cerkveni dostojanstvenik, potem šele Slovenec. Znano je, da je še pred vojno v času volilne reforme okrog leta 1907 skušal slovensko stranko na Koroškem odvrniti od Ljubljane in jo povezati z nemškimi krščanskimi socialci. To se mu seveda ni posrečilo, vendar se je njegov politični koncept poznal še pozneje, ko je po plebiscitu imel kar nekakšno zadoščenje.

To so seveda stvari iz novejšega časa, omenjam pa jih, ker so v povezavi z dejstvom, da je že v času, ko sem jaz živel v Grebinju, ozračje na tej strani Drave bilo nekoliko drugačno kot pa južno od nje.

V Grebinju sem se šolal tri leta in leta 1897 sem odlično opravil sprejemni izpit za gimnazijo. Zato sem se res imel največ zahvaliti svojemu nemškemu učitelju Grachu, ker se je tako potrudil za mene. Mož je pozneje umrl zaradi tuberkuloze.

Leta 1897 sem prišel v Celovec v Marijanišče. Šel sem pač isto pot kot tedaj vsi naši slovenski akademiki. Med mojimi sošolci na Marijanišču je bil tudi poznejši škof Rožman. Bil je kako leto pred menoj. Že jaz sem malo starejši stopil v ta zavod, Rožman pa je bil še starejši. Za mano je v zavod prišel tudi poznejši poslanec Starc. Kot zanimivost omenjam, da je med mojimi sošolci v Marijanišču bil tudi Peter Škofič. Ta je bil pozneje živinozdravnik v Mariboru in njegov sin se je oženil z znano italijansko filmsko igravko Gino Lolobrigido. Škofič je bil doma iz St. Jurja na Vinogradih.

Kaj bi človek pripovedoval o življenju v Marijanišču? Morda le to, kako se je med nami gojenci začelo ločevanje duhov. Ko sem bil v drugem in tretjem razredu, so nekateri začeli močno gojiti slovenščino, zlasti slovensko petje. Sloven-

ski dijaki se tedaj nacionalno še nismo mogli prav orientirati, saj sta nam nemščina in ves ta novi svet močno imponirala; prav razumljivo za kmečkega, posebno pa še za kajžarskega fanta. V tedanjih časih sta Velikovec in Celovec, rekel bi, bila višek privlačne sile za mlade ljudi. Zato je bilo za nas posebno pomembno, ko so gojenci iz tretjega in četrtega razreda začeli tudi nas vabiti k slovenskemu petju. Dobro se spominjam, da so med drugimi pesmimi peli tudi tisto „Po jezeru bliz Triglavu“. Peli smo s takim veseljem, da je vodstvo zavoda poseglo vmes in nam strogo prepovedalo slovensko petje sploh, ne le posvetno, tudi cerkveno. Te prepovedi seveda nismo mogli sprejeti kar tako. Med gojenci so bili tedaj nekateri Borovčiči, med njimi se spominjam profesorja Mišica, ki danes živi v Mariboru in pa še nekoga, ki je bil pozneje tudi v Mariboru advokat, in ti so prinesli v Marijanišče nekoliko drugačen duh. Prepoved petja je bila povod, da so se tedaj že v drugem in tretjem razredu v Marijanišču začeli ljudje v svojih stališčih razhajati. Tisti, ki so čutili, da so poklicani za stan, za kate-rega jih je Marijanišče pripravljalo, in tisti, ki so spoznavali, da pravzaprav ne sodijo sem noter. Med te sem spadal tudi jaz. Saj jaz že ob vstopu v Marijanišče nisem imel namena, da bi postal duhovnik, seveda pa je tak namen imel moj stric, ki me je sem poslal.

Tedaj smo se začeli ločevati že tudi po zunanjem obnašanju v prostem času. Zbrala se nas je skupina, ki smo zelo radi telovadili, tekali, priskrbeli smo si celo nekaj malega telovadnega orodja. Medtem so pa drugi hodili gor in dol in med tem sprehajanjem filozofirali in diskutirali. Med najbolj vnetimi hodci je bil Rožman. Ta je večno hodil sem ter tja, podobno kot sem nekoč pozneje videl v nekem samostanu v Innsbrucku. Naša skupina pa je že težko čakala vsakega prostega časa, da se je lahko sprostila v telesnih vajah.

Neko zimo sem si na skrivaj izposodil od zunanjega znanka drsalke in sem se odpeljal na zamrzlo Vrbsko jezero, po katerem sem se drsal tja gor do Vrbe. Lahko si je zamisliti, kako je tak majhen fant, nevajen drsanja, moral biti utrujen. Komaj sem se privlekel domov. Moji utrujenosti se je pridružila še slaba vest, da sem jo kar tako pobral iz zavoda. (Se nadaljuje)

Gora iz smetane

Tam daleč za gorami in vodami, za drevesi in jelkami in vrhami, je živel kralj, ki je imel prekrasno hčerko. Ime ji je bilo Hortenzija.

Slava o njeni lepoti se je hitro razširila po vsem svetu. Zato niti ni čudno, da je za njeno lepoto zvedel tudi strašen zmaj. Zmaj se je odločil, da bo osebno odletel na kraljevski dvor in poprosil kralja za roko njegove hčerke.

Vžgal je svojih dvanaest motorjev, bruhal je ogenj iz dvanaestih gobcev in preletel je pol sveta, dokler ni pristal na cilju. Pristal je prav na kraljevskem dvorišču.

Princeska se je sprehajala po parkih. Nič ni videla, nič ni slišala. Tudi slutila ni ničesar, samo dvakrat je kihnila zaradi zmajevskega dima. Strašni dvanaestglavi zmaj je čepel pod tisočletno lipo, gledal je in gledal in ni se mogel nagledati prelepe princeske.

Gledal je in gledal in vrnil se je domov. Počesal si je vseh dvanaest glav in spet vzletel. Tokrat ni pristal na kraljevskem dvorišču, ampak pred samim kraljem, ki ga je hočeš-nočeš moral sprejeti.

„Gospod kralj“, ga je vljudno in kar se da tiho ogovoril zaljubljeni zmaj. Čeprav je govoril še tako mirno in vljudno, so po vsej deželi čutili potres. „Gospod kralj, težko mi je govoriti. Toda povedati vam moram, da sem se zaljubil v vašo hčerko Hortenzijo. Prišel sem in vas prosim za njeno roko!“

Zmaj je skrušeno stal pred bleščočim trodom, kralj pa je poskočil in mahal z rokami in ni mogel takoj najti besed. Ko se je zbral, je kralj začel svoj pogovor:

„He, he, kaj? Br! Hu... fuj! Takšnemu strašilu naj jo dam, he, he? Kaj ti manjka dvanaest kolesc, pa ti smeti lete iz glave?“

„Če mi je ne daš“, je zakričal zmaj, da se je kralj pri prič sedel, „če mi je ne daš, ti jo bom ukradel!“

Kralj se je prestrašil, prijel se je za glavo in

začel na vso moč kričati:

„Straža, stražaaaa! Na pomoč! Primate in zvežite tega predpotopneža!“

Zmaj je bil miren in pripravil se je na boj. Globoko je vdihnil in ko se je straža prikazala, je kihnil, da je stražarje odneslo v sosednje kraljestvo. Potem je hudobni zmaj zgrabil princesko, lepo Hortenzijo, in že sta letela nad prelepim svetom proti zmajevemu brlogu. Ko sta prišla tja, je vladal v brlogu strašen nered in zmaj je z najbolj mehkim glasom rekel Hortenziji:

„Ljuba moja, ali ne vidiš, da potrebujem gospodinjco? Tak nered imam, da te nimam kam položiti. Poroči se z menoj!“

„Ne, Neeee! In še enkrat neeeee!“ je kričala princeska na ves glas. Ko je omagala, je začela jokati.

Razjezil se je zmaj, prijel se je za vseh svojih dvanaest src in rekel princeski: „Nekaj mesecev

bom počakal na tvojo odločitev. Dobro vem, da bi rada imela mir. Postavil ti bom vilo v mehki smetanasti gori. Nalašč zaradi tebe jo bom zgradil!“

Zmaj je postavil velikansko goro iz same smetane in v njej zgradil prelepo vilo za svojo princesko.

Toda tudi žalostni kralj ni miroval. Najprej je dal vse svoje kraljestvo obleči v črno. Potem je razposlal po kraljestvu svoje sle, ki so razglašali žalostno novico in vabili na grad prince in ponujali princesko in in in...

„Tisti, ki jo bo osvojil iz smetanaste gore, jo bo dobil za ženo, seveda, če jo bo hotel.“

Minilo je nekaj dni in na belem konju je prijahal princ.

„Svetli kralj“, je rekel. „Osvobodil bom tvojo hčer. Pripravi svatbo!“

Priklonil se je, kot je bilo v navadi, in že je odšel k smetanasti gori. Princ je bil zelo sladkosneden. Vso pot se je obližoval in se veselil smetane: „Oj, bo to lahko delo! Polizal bom smetano in naredil bom tunel do lepe princeske. Hortenzija bo osvobodjena in jutri bo svatba. Tudi zmaja bomo povabili nanjo.“

Lizal je princ prvi dan, lizal je drugi, lizal je tretji, toda na gori se to ni nič poznalo. Četrtega dne so morali poklicati rešilni avtomobil, ker je princ dobil hude krče v želodcu zaradi smetane.

Žalosten je bil kralj, na mile viže je jokal in

misli si je, da je svojo hčerko izgubil za vse večne čase. Toda še so prihajali principi, junaki in bojazljivci, in vsi so končali v bolnišnici.

Kraljevski matematik je računal in izračunal, koliko je bilo princev. Kralju je raportiral: „Veličanstvo, bilo jih je dvesto. Pomislite, koliko bo stalo zdravljenje v bolnišnici!“

Kralja je vse dni bolela glava, toda upanja ni izgubil.

Hortenzija si je ruvala lase in čakala na rešitelja. Čakala bi še danes, da ni o njeni nesreči slišal tudi neumni Janko. Saj veste, neumni Janko je v vseh pravljičah najmodrejši. Nekega dne se je oglašil na gradu in kralju povedal, da bo rešil Hortenzijo.

Toda kralj ni zaupal v njegov uspeh. Pa ga je kljub temu potrepljal po rami in mu zaželel srečno pot.

Zasmejal se je Janko. Pa se ni napotil proti gori, zavil je v vas. Vse otroke iz treh vasi je povabil na smetanovo pojedino. Otrokom ni bilo treba dvakrat reči. Takoj so šli z njim in pojedina se je začela.

Ze čez eno uro ni bilo nikjer več gore smetane. Princeska je bila osvobodjena.

Ko je zmaj to videl, se je od jeze spremenil v kislo mleko, ker si je mislil, da ga princeska samo zaradi nereda ni hotela za moža.

Saj ni treba še posebej pripovedovati, da sta se Janko in Hortenzija poročila. Takšna je bila v tistih časih pač navada.

Otroci iz vasi so ju vsak dan obiskovali. Dokler sta vladala, so dobili smetane, kolikor so je hoteli.

Modrijani

*V zlati biši sredi mesta,
tam kejer teče glavna cesta,
so se zbrali modrijani,
vsi z razvitimi možgani.*

*Tuhtali so kot za stavo,
tuhtali in pili kavo,
modrovali so, kadili,
praskali se in sklenili:*

*Da je enkrat ena ena,
da je trava res zelena,
da nebo je sinje plavo
in da misliti je zdravo!*

Jože Petelin

Naš zanimivi svet

■ Slon se kljub svoji gmoti lahko premika skoraj brez šuma. Včasih zagledajo lovci celo čredo slonov šele tedaj, ko so že čisto blizu. Tudi zapreke prekorači slon z neobičajno spretnostjo in brez težav spleza na dokaj visoko skalo.

■ Egipčanska kraljica Hatshepsut, ki je vladala v 16. stoletju pred našim štetjem, pri opravljanju vladarskih dolžnosti ni hotela vpljati za žensko. Zato je vedno nosila umetno brado in tako so jo upodabljali tudi na reliefih.

■ Na jezeru Titicaca v Braziliji (3854 m nad morskimi višini) še danes živi kakih sto domačinov, ki so ostanek starodavnega plemena Urus. Njihovi predniki so se zatekli pred preganjalci na nekaj naravnih otokov v jezeru, kjer so si v stoletjih naredili še nekaj umetnih otokov iz trsja. Trsje je sploh edino gradivo, ki ga poznajo; iz njega so tudi njihove kolibe in čolni.

■ Leta 1651 se je moral angleški kralj Karel II., potem ko ga je premagal Cromwell, več dni skrivati v krošnji košatega hrasta, da ga niso ujeli sovražniki.

■ V nekaterih popolnoma ravnih tropskih predelih ležijo na tleh orjaške skale, edini ostanek gorskih verig, ki so jih naravne sile v tisočletjih zravnale z zemljo.

■ Nekateri vrste hroščev si preskrbujejo hrano tako, da tiče na preži v majhnih luknjah: kadar gre mimo žuželka, planejo nanjo in jo zgrabijo z močnimi kleščami.

■ Navadno spravi kukavica svoja jajčeca v gnezda drugih ptic, da jih previdno prenese s kljunom, dostikrat pa jih izvali tudi naravnost v gnezdo, ki ga je izbrala za dom svojega zaroda.

■ Z znamenitim portretom Gioconde, znane tudi kot Mona Lisa, se je slavniti umetnik Leonardo da Vinci ukvarjal celih pet let.

■ Starodavni prebivalci Peruja so gradili orjaške zidove, ne da bi poznali cement. Velikanske kamnite kvadre so obdelali in staknili tako natančno, da še zdaj ni mogoče vtakniti v stike niti britvice.

■ Menijo, da živi najgloblje v morju riba „bassogigas“. Nekatere primerke so potegnili iz globine več kot 7.000 metrov pod morsko gladino.

Najlepši škorenjci

Čevljarji mojster Šilo v Mišjem mestu je naredil čudovite škornje. Kako mehko usnje! Kakšno lepo obliko so imeli!

Vsi prebivalci Mišjega mesta so se zgnatli pred mojstrovim oknom. Bili so si edini: nikjer in nikoli še niso videli tako lepih škornjev. Te čudovite škorenjce si je zaželela vsaka miška.

„Ravno pravšnji bi bili zame,“ si je mislila miška Rožnata tačka. „Nobena miška ne bi bila oblečena tako imenitno kakor jaz, zato jih moram dobiti,“ je modrovala miš Kopjasto ušesce. Miški Svileni repek in Brčica pa sta bili prepričani, da jih bosta dobili.

Vnel se je preprič: „Ne ti, jaz jih bom dobila! Plačam jih z najdebelejšo slanino!“

je zagotavljala gospa Svileni repek.

„Jaz pa zanje podarim čevljarju okusno šunko!“

„Za škorenjce dam simentalški sir, ki se kar raztopi v ustih!“

„Jaz...“

„Ne ti, jaz...“

Mojster Šilo pa se je le smehljaj, rekel pa ni nobene, kajti bil je zelo premeten. Nazadnje je stresel z glavo in zabundal z nizkim glasom:

„Ljubi prebivalci Mišjega mesta! Prav rad bi vam prodal te lepe škornje, toda žal to ni mogoče, ker so že prodani!“

„Kaaaj? Je to mogoče? Zakaj?“ so zavillile miške v zboru.

„Ker so ti škornji, hm...“ se je odkašljaj mojster čev-

Zgodilo se je davno, davno.

Ljudi še ni bilo na zemlji, pač pa je že rasel gozd, velik borov gozd. Na teh starodavnih borih je bilo zelo veliko smole.

Na veji enega izmed dreves je sedel pajek. Med iglami in vejicami je imel razpeto pajčevino. Toda mreža je bila prazna in pajek je bil lačen. Nobene muhe ni bilo v bližini, nekaj dni se nobena ni zapletla v pajčevino.

„Preseliti se moram drugam,“ je menil pajek.

Tako je tudi storil.

In pričel se je po nitki spuščati proti zemlji. Nenadoma je veter močneje zapihal in pajek se je zaletel v bor. To bi ne bilo nič hudega, da ni bilo tam smole. Ravno tedaj in prav na tistem mestu je pritekla izpod drevesne skorje velika kaplja lepljive smole.

„Ojej, kaj pa je to?“ se je vznemiril pajek in se čudil, kaj neki ga grabi za nogo.

Poizkusil je odriniti kapljo, pa se mu je še druga nožica pogreznila v smolo. Zaman je mahal z ostalimi šestimi nožicami. Ena za drugo so se prilepile na kapljo smole.

In kaj se je zgodilo potem?

Kaj se je zgodilo? Morda je bor spustil izpod skorje še več smole in z njo obilil pajka... Morda je ta velika kaplja padla na tla in jo je pokril pesek... Morda je vihar podrl bor s kapljo smole in pajkom vred...

Kaj pa pozneje?

Pozneje je ves ta starodavni borov gozd zalilo morje in ga je zasul pesek. Borov les je strohnul. Ostala pa je lepljiva, bleščeča smola, ki je dolga leta ležala na dnu morja in je postala trda ko kamen. — Naposled so jo morskimi valovi vzdignili z dna in jo nosili in premetavali z enega konca na drugega. Bila je lahka, lažja od kamenčkov, zato jo je vrglo na peščeno obalo pred noge mimoidočega človeka.

Človek je pobral kos strjene smole — jantarja, in naredil iz njega prekrasno brošo.

Našel pa je v jantarju drobnega pajka, ki se je pred mnogimi, mnogimi leti prilepil k smolnati kaplji.

Starega borovega gozda že zdavnaj ni več. Ostal je le drobnji pajek, ujet v borovo smolo, ki se je spremenila v kos jantarja.

Pametne misli

- Dve stvari sta neskočni: vesolje in človeška neumnost.
- Čas je največji učitelj, nesreča je le v tem, da ubija svoje učence.
- Tisti, ki nima značaja, ni človek, marveč stvar.
- Dober posel se ne dela s tujimi rokami.
- Modri imajo prednost, da se lahko delajo neumne; nasprotno pa je veliko težje.
- Velike resnice bolijo male ljudi.
- Tiste, ki kar naprej sanjajo o boljšem jutri, bi morali zbuditi in jim povedati, da se je dan že začel.
- Zgodovina je galerija slik, v kateri visijo malo izvršnikov in ogromno kopij.
- Dobra knjiga je kot oljka, ki preživi vse viharje svojega stoletja.
- Čeprav so mladi marsikaj podedovali od očetov, očetje z mladimi niso zadovoljni.
- V mladosti pogosto uporabljamo znanje in v starosti modrost — da bi delali neumnosti.
- Tolažba revnih je pogosto tla, da so v večini.
- Popravljanje starih napak je skoraj vselej dražje, kot pa če delamo nove.

Okvirni program za gospodarsko delovanje koroških Slovencev

(Dr. inž. Dušan NENDL)

(Nadaljevanje iz zadnje številke)
Ne da bi se spuščal v globlja zgodovinska opazovanja, želim potegniti pozornost na dvoje zgodovinskih dejstev, ki se mi zdita za razumevanje našega položaja zelo važni.

1. Slovenci si v dobi gospodarskega liberalizma v 18. in 19. stoletju nismo znali ustvariti lastne industrije kot npr. Čehi.

2. Slovenska industrija je nastala dejansko šele v dobi socializma po drugi svetovni vojni.

Proti prvi ugotovitvi se da ugovarjati, da pač na slovenskih tleh takrat še niso bili dani pogoji za nastanek industrije. To drži samo deloma. Tudi na slovenskih tleh so nastali v tisti dobi zametki industrije, ki pa nikdar niso bili v slovenskih rokah.

Slovenska industrija v socialistični povojni Jugoslaviji je nastajala pod bistveno drugačnimi pogoji kot industrija na zahodu. Nastanek industrije na zahodu je bil tesno povezan z dvigom meščanstva v okviru takrat še fevdalnega sistema; meščanstvu je bila industrija sredstvo za dosego gospodarske in politične moči v boju proti fevdalizmu. Vsega tega pri nastajanju slovenske industrije po drugi svetovni vojni ni bilo.

Bolj ko primerjam naš slovenski način mišljenja z načinom gospodarskega mišljenja na zahodu, tem bolj prihajajo do zaključka, da so vzroki, da si Slovenci v dobi gospodarskega liberalizma, t. j. v 19. stoletju nismo ustvarili lastne industrije, predvsem psihološkega značaja. Slovencem (sploh vsem Slovanom, z izjemo morda Čehov) zahodna kapitalistična oblika gospodarstva ne odgovarja in nasprotuje njihovi notranji biti in njihovu načinu mišljenja. Slovenci po vsej svoji miselni strukturi tudi danes nismo v stanju ustvariti industrije v zahodnem, kapitalističnem smislu. Za to nam manjka osnovni miselni predpogoj, namreč:

SLOVENCIM NE POZNAMO POJMA INDUSTRIJSKE INTERESNE SKUPNOSTI!

Najboljši dokaz za resničnost te trditve so naše razmere na Koroškem. Če se kak koroški Slovenec dvigne ekonomsko nad poprečje, nagiba, da se zataji kot Slovenec, iz bojazni, da bi jasna izpoved, da je Slovenec, ogrožala njegov gospodarski dvig in uspeh. Nobenemu od slovenskih gospodarsko uspešnih posameznikov pa ne pride na misel, da bi že iz nagiba lastne obrambe ustvaril interesno skupnost, kjer bi se med seboj podpirali in si pomagali. Nekaj takega jim je čisto tuje, nemogoče, naravnost nepojmljivo.

Drugi dokaz za gornjo trditev je bilo do nedavnega naše združništvo. Noben narod z zahodno miselnostjo ne bi za dobo tridesetih let dovolil, da mu njegovo združništvo propada tako rekoč pred lastnimi očmi; že davno bi tako upravo odstranil in si tudi organizacijsko zagotovil, da bi prišlo na površje samo res sposobno vodstvo. Isto velja za dolgoletno upravno mizero hotela Korotan v Sekirah ob Vrbskem jezeru.

Če si hočemo torej uspešno ustvariti lastno slovensko industrijo na Koroškem, moramo prevzeti osnovni pojem zahodne industrijske miselnosti, namreč to, da nismo samo narodna in kulturna, ampak tudi gospodarska interesna skupnost. Moramo se torej tudi gospodarsko interesno povezati ne oziraje se na politično in svetovnonazorsko prepričanje posameznikov. Ravno tako moramo v sebi odkriti in organizacijsko razvijati take gospodarske oblike, ki najbolje

odgovarjajo naši sociološko-psihološko pogojeni miselnosti.

Če hočemo uspeti z gospodarsko dejavnostjo v širšem narodnem smislu, moramo:

1. sprejeti in praktično gojiti zavest, da smo ne samo narodna in kulturna, ampak tudi gospodarska interesna skupnost;

2. preusmeriti naše kmečko posestniško miselnost v širšo družbeno odgovornost s pritegnitvijo delavcev(k) v solastništvo in sovpilvanje na podjetje, seveda v okviru avstrijskih zakonodajnih možnosti in naše politične stvarnosti.

Praktično pomeni to, da naj bi gojili in razvijali zavest solastništva in soodgovornosti predvsem pri ljudeh, ki so zaposleni neposredno v naših tovarnah, t. j. pritegniti moramo na pravilen način delavce (delavke) v solastništvo in soodločanje. Pri tem se seveda ne smemo prenatgati s površnimi ukrepi, ki bi utegnili na dolgo roko zavirati globlje in temeljito reševanje problema. V ta namen bo še potreben temeljit študij predvsem praktičnih izkušenj tako jugoslovan-

Radio VALCANALE - UKW 102,7 — ima vsako nedeljo med 16. in 17. uro slovensko oddajo. Na sporedu je narodna in druga zabavna glasba z brezplačnimi voščili za vsakogar. Želje in voščila je treba poslati najpozneje do četrtega prej na naslov: Radio Valcanale, poštni predal 297, 9010 Celovec.

skega samoupravnega sistema kot tudi podobnih poizkusov v zahodnem svetu.

Iz obilice nakazanih problemov je razvidno, da nujno potrebujemo "slovenski znanstveni inštitut za gospodarstvo in tehnologijo", brez katerega, se mi zdi, ne bomo mogli zadovoljivo reševati naših problemov.

Pri konkretnem reševanju nekega problema oz. izvedbe nekega projekta se mi zdi smiselno postaviti sledečih pet vprašanj:

1. kaj — predmet izvedbe,
2. zakaj — vzroki za izvedbo,
3. čemu — kakšnemu namenu služi izvedba,
4. kako — način in sredstva izvedbe,
5. kdaj — časovni potek izvedbe.

I. KAJ

Če hočemo Slovenci uspeti kot narod, moramo imeti jasen narodnopolitični program, v katerega je vključeno tudi gospodarsko delovanje koroških Slovencev.

Gre torej za gospodarsko delovanje koroških Slovencev. Predlog za "okvirni program za gospodarsko delovanje koroških Slovencev" razumem kot del našega celotnega narodnopolitičnega programa, katerega si bomo morali koroški Slovenci slej ko prej začrtati kot nujen predpogoj za naš narodnostni obstoj.

II. ZAKAJ

Razmere na slovenskem zamejskem Koroškem vedno bolj nazorno dokazujejo, da gospodarska uspešnost posameznikov med nami ni v stanju reševati gospodarskih problemov našega življa kot celote, da je popolnoma nezadostna, da bi zaustavila gospodarsko zaslužjevanje slovenskega življa in pokupovanje njegove življenjske osnove.

III. ČEMU

Namen slovenske gospodarske dejavnosti

Slovenska gospodarska dejavnost mora imeti jasne družbenopolitične cilje in sicer:

- 1) preprečevati odtokanje naše delovne sile iz slovenskega področja;
- 2) krepiti in smiselno modernizirati še preostalo kmečko osnovo;
- 3) odpirati delovna mesta in delovna področja za nastajajoče slovensko razumništvo;
- 4) krepiti ekonomski položaj skupin in posameznikov med koroškimi Slovenci ter tako zmanjševati njihovo odvisnost od tujega kapitala in s tem ustvarjati ekonomske predpogoje za dvig narodne samozvesti.

(Dalje prihodnjič)

(2)

RADIO - TELEVIZIJA □ RADIO - TELEVIZIJA □ RADIO - TELEVIZIJA □ RADIO - TELEVIZIJA □

LJUBLJANA

PETEK, 29. 3. 8.45 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.30 Poročila — 18.40 Mladostnik: Del družbe — 19.2 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.05 Pričevanja o Edvardu Kardelju: Žetev — 20.40 Ne prezrite — 20.55 Mike Hammer, ameriška nanizanka — 21.45 Dnevnik — 21.55 Ubijanje sestre George, ameriški film.

SOBOTA, 30. 3. 8.00 Poročila — 8.05 Nana, mala opica — Novo življenje — 8.15 Obisk v mestu Ziv žav — 8.30 Kmečke otroške igre: Slovenija hoče hčerko imeti, Oče kot gora, mati kot hudoba, otroci pa vsi dobri — 9.00 1555 Igorjevih dni, dokumentarni film — 9.20 Miti in legende: Mezopotamski miti — 9.35 Kamila — portret akademske slikarke Kamile Volčanšek — 9.50 Republiška revija MPZ — Zagorje 84, 3. oddaja — 10.20 Čudeži narave: Iz življenja ptic, kanadska poljudnoznanstvena serija — 10.40 Pričevanje o Edvardu Kardelju: Odločitev — 11.20 Spoznano-neznano, ponovitev oddaje o znanosti — 12.05 Poročila — 15.15 Poročila — 15.20 Pogumni kapitani, amer. mlad. film — 17.00 Košarka: tekma kola končnice? — 18.35 Boj za obstanek: Plica znanilka nesreče, angleška dokumentarna serija — 19.00 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.50 Vreme — 20.00 Gostilna Košnik — 21.35 Zrcalo tedna — 22.00 Seznam Adrijana Messengera, ameriški film — 23.35 Poročila.

NEDELJA, 31. 3. 8.35 Poročila — 11.05 Festival domače zabavne glasbe — Ptuj 84 — 13.50 Kože, ponovitev — 16.35 TV kviz — 20.00 Geniji ali genijalci: Žive naj vsi narodi — 20.55 Jazz na ekranu — 21.25 Športni pregled — 21.55 Poročila.

PONEDELJEK, 1. 4. 8.45 TV v šoli — 17.35 Kako naj vem, da vse to niso sanje — 18.45 Vam, glasbena oddaja — 20.05 Pogrešam ga, francoska nadaljevanka — 21.05 Aktualno — 22.10 Dnevnik.

TOREK, 2. 4. 8.55 TV v šoli — 17.35 Republiška revija MPZ — Zagorje 84 — 18.05 Miti in legende: Mezopotamski miti — 18.25 Koroški obzorik — 18.40 Periskop — 19.10 Risanka — 20.05 Mark in Antonij, izvirna TV drama — 21.05 Omizje — 23.05 Poročila.

SREDA, 3. 4. 9.00 Test — 9.15 TV v šoli — 17.30 Slovenske ljudske pravljice — 17.50 Ko bo pomlad: Lučka, nanizanka — 18.25 Pomurski obzorik — 18.26 Računalništvo, angleška izobraževalna serija — 19.58 Sarajevo: Nogomet — kvalifikacije za SP Jugoslavija — Francija, prenos — 21.45 Poletje v Ljubici, dokumentarec — 22.35 Dnevnik.

ČETRTEK, 4. 4. 8.45 Test — 9.00 TV v šoli — 17.35 Spored za otroke — 17.45 Babičina resnična pravljica — 18.00 Portret pisateljice Branke Jurca — 18.10 Videospot — 18.25 Posavski obzorik — 18.40 Obramba in samozasčita — 20.05 Tednik — 21.10 Mollere, francoska nadaljevanka — 22.15 Dnevnik.

SLOVENSKE ODDAJE

AVSTRIJSKEGA RADIA vsak dan od 18.10 do 19.00

Pe 29. 3. Čas, ki živi: Umiranje gozdov (Mirko Oražar)

So 30. 3. Duhovni nagovor (prof. Jože Ropitz iz Celovca) Voščila (Danica Urschitz)

Ne 31. 3. Glasbeni forum (Emil Krištof)

Po 1. 4. Post in Velika noč — ljudski običaji na Koroškem

To 2. 4. „Andersenov dan“ — oddaja za najmlajše

Sr 3. 4. „Materina beseda — božja beseda“ (Janko Merkač)

Večerna oddaja „Koroška poje“ ob 1100-letnici smrti sv. Metoda

2. del (21.00—22.00)

Veliki četrtek, 4. 4. Rož-Podjuna-Zila, radijski sodelavci poročajo

Veliki petek, 5. 4. „S križem za gospodom“ (skupina skavtov iz Pliberka)

Vel. sobota, 6. 4. Velika noč 1985 (škof dr. Egon Kapellari)

„Kristus je vstal“ (velikonočne pesmi)

Velika noč, 7. 4. Praznična oddaja (Polde Zunder)

Velikon. pon., 8. 4. Voščila: „Od pesmi do pesmi — od srca do srca“ (Marica Hartmann)

Od kod zdravilo „Melissengeist“?

Današnji človek, ki je vaju številnih napredkov na področju tehnike, in jih tudi občuduje, pa za to, od kod prihajajo proizvodi, ki pomagajo olajšati življenje, skoraj ne kaže zanimanja. To velja tudi za številna zdravila modernih preparatov, ki pomagajo odstraniti razne telesne in duševne težave.

Zato je prav, da se ob tem nekoliko zamislimo, saj ne bo škodovalo. Morda se nam bo pri tem stopnjevalo naše občudovanje do preprostih substanc, ki jih uporabljajo milijoni ljudi. K le-tem brez dvoma spada tudi znano in odlično domače zdravilo, ki ga pri nas poznamo pod imenom

„Melissengeist“, ki pomaga pri žlednih težavah, stresu, slabem počutju, na potovanjih in klimatskih spremembah, pri hrani, ki je nismo vajeni ter mokrem in hladem vrenemu.

Razumljivo je, da „Melissengeist“ lahko izdelamo tudi sami. Ostaja le vprašanje, ali ima tako izdelan alko-

holni ekstrakt tudi dovolj učinkovitih snovi. Kajti že zdavnaj je dokazano, da zdravilne snovi v rastlinah čestokrat nihajo in je zato možno, da jih nimajo ali pa le-te izgubijo ob napačni obdelavi.

Pri „Melissengeistu“, ki se nahaja v prodaji, pa uporabljajo rastline, ki jih gojijo v velikih kulturah, na primer v Španiji in v Afriki. S pomočjo, deloma zelo kompliciranih postopkov, pridobivajo posamezne snovi, v prvi vrsti eterična olja, katerih količina je točno določena. Tu uporabljeni postopki, kot je plinska kromatografija, so izredno komplicirani tehnični postopki, ki so rentabilni samo za velike naprave. Te pa zagotavljajo varnost, da izdelani produkti tudi resnično vsebujejo polno količino učinkovitih snovi. Zato je potem tudi možno točno in resnično precizno doziranje.

Na milijone ljudi dnevno potrjuje, da se z nekaj kapljicami „Melissengeista“ spet dobro počutijo, če so jih prej mučile kakršne koli težave.

**Nasses, kaltes Wetter,
Frösteln
Klosterfrau
Melissengeist**

das Hausmittel aus der Natur

Fragen Sie Ihren Apotheker
oder Drogisten, er wird Ihnen seine
Erfahrung gerne weitergeben!

TOVARNA CELULOZE

OBIR

9133 Miklavčevo

razpisuje za svoje podjetje v Celovcu naslednja delovna mesta:

● VODJO PISARNE

pogoji: nekaj let prakse pri samostojnem vodenju pisarne;
znanje: slovenski, nemški, angleški in event. srbohrvaški jezik.

● 2 SAMOSTOJNA KOMERCIALISTA

pogoji: visokošolska ali srednješolska izobrazba (trgovska akademija),
praksa pri nakupu in prodaji,
komunikativnost ter veselje do potovanja v tu- in inozemstvu;
znanje: slovenski, nemški, angleški ter event. italijanski in srbohrvaški jezik.

● 1—2 PISARNIŠKI MOČI

pogoji: obvladanje strojepisja, stenografije in osnovnega komercialnega pojmovanja, nekaj prakse;
znanje: slovenski, nemški in angleški jezik.

Za vsa razpisana delovna mesta se lahko potegujejo tako moški kot ženske.

Prošnje s kratkim življenjepisom
prosimo naslovite
najkasneje do 30. aprila 1985
na

Zellstoffabrik Obir GmbH
TOVARNA CELULOZE OBIR
v roke dipl. inž. F. Wieser
9133 Miklaushof/Miklavčevo

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.
Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Ruprecht-Straße 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, teleks 42 20 86 snok o
Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10, tel. (0 42 22) 32 5 50.
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Graški dijaki o radiški zgodovini

Mnogi še danes odpravljajo polpreteklo zgodovino. Le počasi prodirajo dogajanja medvojne in povojne časa v zavest Avstrijcev in s tem tudi Korošcev. Mladi ljudje se do take zavesti lažje dokopajo, ker zgodovinsko nikakor niso obremenjeni. Letos, ko se spominjamo konca druge svetovne vojne in s tem tudi zmage nad fašizmom in nad nacionalsocializmom, kakor tudi 30. obletnice podpisa Avstrijske državne pogodbe, so se graški šolarji srednjetehtnične šole HTBL Graz (Ortweinplatz) odločili, da bolje spoznajo in raziščejo medvojno in kot rezultat tudi povojni čas. Ministrstvo za pouk in umetnost je razpisalo natečaj „Šolarji raziskujejo novejšo zgodovino“. Tega natečaja so se udeležili tudi šolarji graške HTBL, ki obiskujejo pri prof. Rudolfu Dörflingerju prosti predmet „politična vzgoja“.

Ze v preteklem semestru so se temeljito bavili z narodnostnimi vprašanji in zgodovino južne Koroške. Predavali so jim pravniki, sociologi in zgodovinarji, med njimi univ. prof. Conrad, a tudi dijaki sami so v obliki referatov temeljito obdelali snov. V prvem tednu meseca februarja so se ti šolarji mudili na Radišah, kjer so stanovali pri slovensko- in nemškogovorečih družinah. Temo „Vrnitev 1945 do 1955“ so oblikovali in raziskali v štirih projektih skupin.

Sadove tega dela so prezentirali številnemu občinstvu v soboto, dne 23. marca 1985, v gostilni pri Taverju. Vodja celotnega projekta prof. Rudolf Dörflinger, je uvodoma pozdravil med drugimi Elfriedo Vanek, deželno poslanko v koroški deželni zbor, župana občine Zrelec, dipl. inž. Ernsta Doberniga, predsednika ZSO Feliksa Wieserja, in vse žrelske občinske odbornike. Nato so predstavile sadove dela vse štiri projektne skupine.

Kot prva se je predstavila skupina bodočih arhitektov, katere je raziskala in obdelala arhitekturo omenjenega časa. Poleg dia-slik so prikazali tudi model „Brodnikove“ hiše, katerega so izdelali celo po merilu. Skupino je vodil arhitekt prof. Thayml.

Pod mentorstvom akademskega slikarja prof. Schauflerja je skupina slikarjev na zelo svojstven, zanimiv in ekspresiven način optično prikazala veselje in tudi težave vr-

nitve na (deloma) uničene in zanemarjene domove.

Na fotografski način je obdelala tretja skupina omenjeni čas. Strokovno je vodil skupino znani fotograf Branko Lenart, ki je po rodu Slovenec in sedaj poučuje na tej graški šoli. Na črnem ozadju so v obliki črno-belih slik v mapi prikazali dokumente in priče časovnega obdobja 1945—1955. Slike so opremili z besedili, ki so vsebovala globoke in zelo izrazne misli.

Vodja in duša projekta:
prof. Rudolf Dörflinger

Najučinkovitejši medij, namreč film, je uporabljala četrta skupina, ki je hotela objektivno prikazati veselje in težave vrnitve v domovino. Film, ki je trajal 26 minut, je na začetku kratko nanašal zgodovino južne Koroške in nakazal problem asimilacije. Ob tem jim je pomagal znani časnikar avstrijske televizije dr. Hugo Portisch. Nato so se zvrstili razni intervjuji, ki so jih posneli večinoma z radiškimi prebivalci. Ob ravnanju so življenje ljudi, ki so se vračali iz nemške vojske, partizanov in iz taborišč. Morda pa je film le premalo zajel historično dejstvo nezadostno izvedene denacifikacije (mišljeno predvsem vzgojno), vendar je bil film v celoti objektivni, saj v 26. minutah ni moglo zaobseči vseh zgodovinskih fasit in učinkov tega časa.

Po filmu se je razvnela živahna diskusija, v kateri so se javili tudi zelo nemško-nacionalno usmerjeni ljudje. Na očitek, da je film protežiral „slovensko stran“, je član projektne skupine dejal, da „nemška stran“ ni bila v zadostni meri pripravljena sodelovati pri filmu. Na drugi očitek da so dobili izseljenci odškodnino, so le-ti jasno povedali, da odškodnina nikakor ni ustrezala škodi ki so jo morali utrpeti in so to tudi podkrepili s primeri.

Ob koncu je treba pavšalno pohvaliti šolarje in učitelje te projektne skupine. Spomnimo se tudi stare misli, da se naj iz zgodovine učimo. Pogum in zavzetost sta vsekakor vredna pohvale. Naj se bi našli tudi na koroških šolah ljudje in učitelji, ki bi kaj podobnega izvedli.

PS: SPD „Radiše“ bo zelo verjetno to razstavo prikazalo letos spet na predvečer Avstrijskega državnega praznika v Kulturnem domu na Radišah (25. oktobra 1985), kajti mnogi in v tako kratkem času niso mogli ogledati zanimivih razstav.

Franc Walter

Gitki v spomin

V globoki žalosti sporočamo vest o smrti naše sodelavke, prokuristke Brigite Ischep iz Podkraj, ki nas je v 20. letu starosti zapustila.

Gitka Ischep se je po končani šolski izobrazbi izučila pri Posojilnici Pliberk in zaključila vse izpite z odliko.

Njeno prizadevanje, iniciativno delo in njene zmožnosti so bile pogoj, da smo jo imenovali za prokurista Posojilnice. Bila je ena izmed mlajših, če ne najmlajša prokuristka v Avstriji.

Gitka je dosegla z 20. leti mnogo, veliko drugih tega celo življenje ne zmore. Ni najti vzroka, da nas je tako mlada zapustila.

Najmanj pa bi bil vzrok njene odhoda strah pred izpiti na Raiffeisnovi akademiji na Dunaju. Prepričani smo, da je imela strokovno znanje, ki ga je rada posredovala tudi drugim; to je potrdil v pismu tudi direktor akademije dr. Kirschbichler, ki jo je kot udeleženko tečaja cenil zaradi vidnih sposobnosti vzorne kolegialnosti in prijaznosti.

Bila je priljubljena v krogu naših članov in poslovnih prijateljev in sploh med občani.

Sodelavci

Z njenim odhodom izgublja Posojilnica Pliberk nadpovprečno nadarjeno, prizadevno, vestno in priljubljeno strokovno moč, ki jo bomo pogrešali in le težko nadomestili; mi pa našo najdražjo kolegico.

Društvo Glasbena šola ustanovilo „Sklad Folteja Hartmana“

Glasbena šola, ki se je pred kratkim formirala v samostojno društvo, si je kot glavno nalogo zadalo našo mladino šolati na glasbenem področju. Za tako šolanje pa so potrebna velika finančna sredstva. Da bi to nalogo lažje izpolnjevali, se društvo Glasbena šola obrača na naše rojake s prošnjo, da njeno dejavnost finančno podprejo. V ta namen je društvo Glasbena šola ustanovilo

„SKLAD FOLTEJA HARTMANA“

torej z imenom našega pokojnega kulturnega delavca, ki je svoje življenje posvetil glasbi.

Tako bodo naši rojaki doma in v tujini imeli možnost podpirati dejavnost Glasbene šole z rednimi prispevki, z zbiranjem denarja ob raznih priložnostih ali pa ob smrti osebnosti iz kulturnega življenja, namesto venca darovati za „Sklad Folteja Hartmana“.

Denar v podporo „Skлада Folteja Hartmana“ lahko nakažete na številko konta 3400 (BLZ 39103) pri Posojilnici Celovec. Imena darovalcev bomo objavili v naših časopisih.

Društvo Glasbena šola

Regina Smrtnik se pripravlja na svetovno prvenstvo '86

Šele pred dvema letoma je Obirčanka Regina Smrtnik (SSK Obir) začela tekmovali s sankami. Ob koncu druge njene sezone pa nas preseneča z dejstvom, da se pripravlja na svetovno prvenstvo, ki bo januarja 1986 v italijanskem kraju Aosta tik ob švicarsko-francoski meji.

S svojimi zadnjimi zmagami in dobrimi rezultati je Smrtnikova opozorila avstrijske funkcionarje sankarske zveze, da šteje med najobetavnejše talente na tem področju. Zato so jo začetek marca vključili v 10-člansko žensko avstrijsko moštvo, ki je imela priložnost udeležiti se generalne vaje za svetovno prvenstvo v Aosti. Vsa svetovna elita je bila zbrana. Ta generalna vaja v Aosti pa je bila hkrati tudi že ena izmed kvalifikacijskih tekem za avstrijske ženske. Štiri izmed desetih se bo namreč udeležilo prihodnjega svetovnega prvenstva, v ta namen pa bo še več kvalifikacijskih tekem. Na mah se je uvrstila Regina Smrtnik v prvem teku na 13. in v drugem teku na 11. mestu, s tem pa je postala 4. Avstrijka.

Ta uvrstitev je bila za športnico samo in za trenerje presenečenje, še posebej, ker tekmuje Regina s sankami, ki materialno daleč zaostajajo za drugimi. Strokovnjaki

pravijo, da bi z modernejšimi tekmovalnimi sankami bila še za par sekund boljše! Upamo, da to poročilo berejo tudi kaki sponzorji, ki jo bodo v prihodnji sezoni krepko podprli, saj nosi sedanje stroške vse sama, oz. njen klub SSK Obir. Proga v Aosti je ena tehnično najtežjih naravnih prog, z višinsko razliko 1300 m, tekmovalci dosegajo brzino nad 100 km na uro. Že od maja naprej se bo avstrijsko moštvo pripravljalo na to svetovno prvenstvo, Regini Smrtnik pa želimo, da bo tudi v naslednjih kvalifikacijskih tekmah (in z novimi sankami) še bolj uspešna.

Inge Karničar koroška prvakinja

Obirčanka Inge Karničar je prejšnjo soboto postala v Feld am See koroška prvakinja v ljudskih sankah. Zmagala je pred Veroniko Lučovnik. V tekmah z ljudskimi sankami si osvoji naslov prvaka (prvakinja), kdor doseže najhitrejši čas vseh kategorij. Inge je v štirih tekmah trikrat zmagala in dosegla eno 2. mesto. Inge Karničar si je poleg tega osvojila še naslov obirske sankarske prvakine, mestne prvakine v Sentvidu ob Glini, bila pa je tudi zmagovalka Obir-pokala. Izidor Karničar, ki je pri moških postal zmagovalec Obir-pokala, je v Feld am See zmagal v skupini juniorjev. Vsi omenjeni so člani AK Obir. R. M.

— ŠPORTNI VESTNIK — ŠPORTNI VESTNIK —

Začenja se vigredno nogometno prvenstvo v podligi

Drugi spomladanski del koroškega nogometnega prvenstva v sezoni 1984/85 bi se prvotno moral začeti že prejšnji teden. Toda „druga zima“ je vsa koroško nogometna igrišča pokrila v belo odejo. Tekme so bile odpovedane in to v vseh razredih, v obeh podligah in v koroški ligi. Celotni koroški derbi prve zvezne lige med celovško Austro in Spittalom je bil preložen. Naknadni termin za koroško ligo je velikonočni ponedeljek, za podligi in razrede pa prvi maj.

No, vse to je pravzaprav „lanski sneg“ in pogledi so že usmerjeni naprej — na „jutri“ in na „pojutrišnjem“, ko se bodo žoge na koroških nogometnih tleh letos prvič zares zakotale. Na približno dvestotih igrah bo tekmovalo nad sto koroških klubov.

Koroškemu nogometnemu svetu je tu nedvomno najbolj znana ekipa Slovenskega atletskega kluba, ki je lani po vstopu takoj izpadla iz koroške lige. Po tem nazadovanju je vodstvo SAK-a hitro ukrepalo in angažiralo znanega nogometnega strokovnjaka in trenerja Alojza Jagodiča (nazadnje PSV/ASK). Z njim vred je SAK ubral povsem novo pot oziroma nogometno politiko. Kajti prvič v svoji zgodovini je pridobil nemškogovorečo legionario — Petra Sterna, Romana Raczynskega in Wernerja Naschenwenga. Poleg njih za slovenski klub igrajo še trije iz Slovenije, namreč vratar Igor Mrkun ter napadalca Zlato Ratajec in Mladen Jovičević. Vsekakor se je ta kombinacija oziroma konstelacija nogometa-

šev obnesla, saj je enajsterica v prvenstvu čisto na vrhu lestvice. Jagodič je izvrsten trener, ki zna moštvo fizično in psihično zelo dobro pripraviti ter uspešno motivirati.

Pripravljalno obdobje SAK-a letos je obsegalo: priprave v Umagu, trikrat na teden trening in vrsto prijateljskih tekem, v katerih so sakovci pozitivno presenetili. Cilj kluba in seveda tudi nogometašev samih je osvojitve naslova prvaka in povratek v koroško ligo.

Drugo slovensko moštvo v podligi je novinec DSG Sele. Selani so preselili vsa pričakovanja, hitro so se znašli v novi okoliščini (razred višje) in neprenehoma so se predstavljali z zrelim in modernim nogometom. Selski trener je nekdanji sakovec, Jože Fera. V veliki meri je prav njegova zasluga, da so se selski nogometaši po dolgem „bivanju v kleti“ na vsem lepem pojavili v podligi. Fera je namreč s selskim klubom kar dvakrat osvojil naslov prvaka! Najprej v drugem E razredu, lani še v prvem D razredu,

letos pa so v vzhodni podligi že spet blizu samega vrha. Tudi Selani so se intenzivno pripravili na spomladansko prvenstvo v upanju, da bodo obdržali visoko, trenutno četrto mesto na lestvici.

Pa še ena slovenska enajsterica tekmuje v podligi — ASKÖ Šmihel. Medtem ko so sakovci in Selani zelo uspešni, Šmihelčanom nikakor ne gre „od nog“. Čeprav je šmihelski klub pridobil kvalificiranega trenerja Rudolfa Macka in čeprav je obetavno začel prvenstveno leto, je trenutno v hudih škripcih. Konkretno: ASKÖ Šmihel je trenutno na repu lestvice in se z vsemi močmi bori proti izpadu! „To še zdavnaj ni povod za resignacijo!“ se soglasno sliši v šmihelskem taboru. Priprave so bile obširne in uspešne, pa tudi rezultati pripravljalnih tekem niso bili slabi. Cilj: obstoj v vzhodni podligi. Šmihel je enajsti na lestvici.

V zadnji pripravljalni prijateljski igri je SAK prejšnjo soboto v Pliberku premagal SVG Pliberk z 2:1. Pliberk je na sedmem mestu koroške lige.

NOGOMETNI TERMINI

V nedeljo, 31. 3. 1985

SAK I - St. Andrä/L. I ob 14.00
SAK pod 23 -
St. Andrä pod 23 ob 15.40
kraj: Koschatovo igrišče.

Štalenska gora (Magdalensberg) mladina -
SAK mladina ob 11.00
kraj: Vasja vas (Lassendorf)

Zaradi snega so odpovedali igro DSG Sele - ASKÖ Šmihel.

Obvestilo

Slovenske športne zveze

Redni športni termini v Mladinskem domu SSD, Mikschallee 4, Celovec:

● Sah: vsako sredo od 19. do 21. ure, strok. vodstvo: Justin Polanšek.
● Judo: vsak četrtek od 16.30—18.00, mladinci (mešano) do 14 let, od 18.00 do 19.30 ure, odrasli (mešano), strokovno vodstvo: Peter Šubica.

● Namizni tenis: vsak četrtek od 17.00 do 18.30 ure, strokovno vodstvo: Mirko Oraž.

Namizni tenis

Slabo, slabše, vedno slabše! Slovenski športni klub „Obir“ izgublja in izgublja. 4:6 proti SCA St. Vid in 0:10 proti St. Leonhardu. Labot B — veliki tekmeč Obirčanov v borbi za obstoj v prvem vzhodnem razredu — je remiziral (5:5) in je zdaj že tri točke pred SSK-om. Položaj Obirčanov postaja po malem neizgleden. Samo „čudež“ jih verjetno še reši pred izpadom!

Nykänen osvojil svetovni pokal

Končni vrstni red Svetovni pokal 1984-1985:

1. Matti Nykänen (Fin) 224 točk
2. Andi Felder (A) 198 točk
3. Ernst Vettori (A) 171 točk
4. Jens Weissflog (NDR) 151 točk
5. Jiri Parma (CSR) 139 točk
21. Richard Schallert (A) 35 točk
25. Franci Wiegele (A) 31 točk

Z dvema prireditvama v Strbskem Plesu na Češkoslovaškem se je končala skakalna sezona. Obakrat je bil absolutno najboljši spet Finec Matti Nykänen (kot pred tednom dni v Planici, kjer je postavil nov svetovni rekord in postal svetovni prvak v poletih), ki je na 90-metrskem zaletišču slavil pred tremi (!) Avstrijci. Drugouvrščen Ernst Vettori je zaostal le za šest desetink točke, tretji je bil Richard Schallert in četrti Franc Neuländtner. V finalu za svetovni pokal je nastopil tudi Zahomčan Franci Wiegele, čeprav se je nedavno v Planici po padcu malce poškodoval. 19-letni Korošec je delil po dveh poprečnih skokih skupno s svojim rojakom Andijem Felderjem šestindvajseto mesto.

V skupnem seštevku je Finec Nykänen po letu 1983 drugič osvojil svetovni pokal! Tokrat pred solidnima Avstrijcema Felderjem in Vettoriem. Tu se je Wiegele uvrstil na 25. mesto.